

**Қазақстан Республикасының Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану жөніндегі бассейндік инспекциялардың ережелерін бекіту туралы**

Қазақстан Республикасының Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 2024 жылғы 23 шілдедегі № 1-НҚ бұйрығы.

**Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

"Қазақстан Республикасының Су ресурстары және иригация министрлігінің Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті туралы ережені бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Су ресурстары және иригация министрлігінің 2024 жылғы 16 шілдедегі №115-НҚ бұйрығының 19-тармағының 14) тармақшасына сәйкес **БҰЙЫРАМЫН:**

**1. Бекітілсін:**

1) осы бұйрыққа 1-қосымшаға сәйкес "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Арал-Сырдария бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесі;

2) осы бұйрыққа 2-қосымшаға сәйкес "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Балқаш-Алакөл бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесі;

3) осы бұйрыққа 3-қосымшаға сәйкес "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Ертіс бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесі;

4) осы бұйрыққа 4-қосымшаға сәйкес "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Есіл бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесі;

5) осы бұйрыққа 5-қосымшаға сәйкес "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Жайық-Каспий бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесі;

6) осы бұйрыққа 6-қосымшаға сәйкес "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Нұра-Сарысу бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесі;

7) осы бұйрыққа 7-қосымшаға сәйкес "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Тобыл-Торғай бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесі;

8) осы бұйрыққа 8-қосымшаға сәйкес "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Шу-Талас бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесі.

**Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

2. Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігінің Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті заңнамада белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықтың көшірмесін ресми жариялау және Қазақстан Республикасы нормативтік құқықтық актілерінің эталондық бақылау банкіне енгізу үшін "Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты" шаруашылық жүргізу құқығындағы республикалық мемлекеттік кәсіпорнына жіберуді;

2) осы бұйрықты Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігінің интернет-ресурсында орналастыруды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті төрағасының жетекшілік ететін орынбасарына жүктелсін.

4. Осы бұйрық қол қойылған күнінен бастап күшіне енеді.

*Төрағаның м.а.*

*Г. Азидуллин*

Қазақстан Республикасы  
Су ресурстары және ирригация  
министрлігі Су ресурстарын  
реттеу, қорғау және пайдалану  
комитеті төрағасының м.а.  
2024 жылғы 23 шілдедегі  
№ 1-НҚ бұйрығына  
1-қосымша

**Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу , қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Арал-Сырдария бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесі**

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

## 1. Жалпы ереже

1. "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Арал-Сырдария бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі - Инспекция) Қазақстан Республикасының Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің (бұдан әрі - Комитет) өз құзыреті шегінде су қорын қорғау және пайдалану саласындағы іске асыру, бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыратын аумақтық органы болып табылады. Инспекцияның Түркістан облысында және Шымкент қаласында бөлімдері бар.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

2. Инспекция өз қызметін Қазақстан Республикасының Конституциясына және заңдарына, Қазақстан Республикасының Президенті мен Үкіметінің актілеріне, өзге де нормативтік құқықтық актілерге, сондай-ақ осы Ережеге сәйкес жүзеге асырады.

Инспекция қызметінің аумақтық салаларының шекараларының сипаттамасы осы Ережеге қосымшада берілген.

3. Инспекция мемлекеттік мекеменің ұйымдық-құқықтық нысанындағы заңды тұлға болып табылады, мемлекеттік тілде өз атауы бар мөрі мен мөртабандары, белгіленген үлгідегі бланкілері, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қазынашылық органдарында шоттары болады.

4. Инспекция азаматтық-құқықтық қатынастарға өз атынан түседі.

5. Инспекция, егер оған заңнамаға сәйкес уәкілеттік берілген болса, мемлекет атынан азаматтық-құқықтық қатынастардың тарапы болуға құқылы.

6. Инспекция өз құзыретінің мәселелері бойынша заңнамада белгіленген тәртіппен Инспекция басшысының бұйрықтарымен ресімделетін шешімдер қабылдайды.

7. Штат санының құрылымы мен лимиті қолданыстағы заңнамаға сәйкес бекітіледі.

8. Инспекцияның орналасқан жері: Қазақстан Республикасы, индексі 120008, Қызылорда қаласы, Амангелді көшесі, 107 үй.

9. Мемлекеттік органның толық атауы – "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Арал-Сырдария бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесі.

Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

10. Осы Ереже инспекцияның құрылтай құжаты болып табылады.

11. Инспекция қызметін қаржыландыру республикалық бюджеттен жүзеге асырылады.

12. Инспекцияға кәсіпкерлік субъектілерімен инспекцияның функциялары болып табылатын міндеттерді орындау тұрғысында шарттық қатынастарға түсуге тыйым салынады.

Егер Инспекцияға заңнамалық актілермен кірістер әкелетін қызметті жүзеге асыру құқығы берілсе, онда мұндай қызметтен алынған кірістер мемлекеттік бюджеттің кірісіне жіберіледі.

## **2. Инспекцияның негізгі міндеттері, функциялары және құқықтары**

13. Міндеттері:

1) су ресурстарын басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру мәселелері бойынша үйлестіруді қамтамасыз етеді;

2) су қорын қорғау және пайдалану саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды қамтамасыз етеді;

3) өз құзыреті шегінде Инспекцияға жүктелген өзге де міндеттерді жүзеге асырады.

Ескерту. 13-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

14. Инспекцияның құқықтары мен міндеттері:

1) өз құзыреті шегінде орындау үшін міндетті нормативтік құқықтық актілерді қабылдауға;

2) заңнамада белгіленген тәртіппен мемлекеттік органдардан, ұйымдардан, олардың лауазымды адамдарынан қажетті ақпарат пен материалдарды сұратуға және алуға;

3) қолданыстағы заңнамалық актілерде көзделген өзге де құқықтар мен міндеттерді жүзеге асыруға міндетті.

15. Функциялары:

1) су қатынастары субъектілерінің қызметін үйлестіруді жүзеге асырады;

2) Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес су қорын қорғау және пайдалану саласындағы әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарайды және қарауға қатысады;

3) су қорын қорғау және пайдалану саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

4) жеке және заңды тұлғалар жүргізетін, су объектілерінің сарқылуын болғызбауға бағытталған су қорғау іс-шараларын келіседі;

5) Қазақстан Республикасының су заңнамасында және "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен арнаулы су пайдалануға рұқсатты беруді, ұзартуды, қайта ресімдеуді, тоқтата тұруды және оның қолданылуын тоқтатуды жүзеге асырады;

6) облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының су қорын қорғау және пайдалану саласында өздеріне жүктелген функцияларды сақтауын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

7) арнаулы су пайдалануға рұқсаттың болуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

8) суды бастапқы есепке алуды жүргізу және ол бойынша есептілікті уақтылы ұсыну жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

9) гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

10) жерүсті су объектілерінің су қорғау аймақтары мен белдеулерінің шекаралары шегінде, сондай-ақ тікелей су объектілерінде шаруашылық қызметтің белгіленген режимінің сақталуын, оның ішінде:

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде судың жай-күйіне әсер ететін құрылысжайлар мен басқа да объектілерді орналастыруды, жобалауды және салуды, реконструкциялауды бассейндік су инспекциясымен келісудің болуын;

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын келісудің болуын;

мынадай:

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылысжайларды және судың жай-күйіне әсер ететін басқа да объектілерді салуға, реконструкциялауға арналған бассейндік су инспекциясымен келісілген жобалау құжаттамасы;

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын бассейндік су инспекциясымен келісу шарттарының сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

11) су шаруашылығы құрылысжайлары мен гидротехникалық құрылысжайларды пайдалану қағидаларының сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

12) алынған су ресурстары мен тазартылған сарқынды суларды ағызу көлемін есепке алуға арналған өлшеу құралдарының болуын, жарамды күйде болуын (жарамдылығын) және оларды тексеру мерзімдерінің сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

13) рұқсатта белгіленген шарттар мен талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

14) су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде өз бетінше су пайдалануға жол берілмеуін және шаруашылық қызметті жүзеге асыруға Қазақстан Республикасының Су кодексінде белгіленген тыйым салулардың сақталуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

15) тиісті бассейн шегінде су объектілерін қалпына келтіру және қорғау туралы бассейндік келісімдерді дайындауды және іске асыруды жүзеге асырады;

16) су ресурстарын пайдалануды мемлекеттік есепке алуды, мемлекеттік су кадастрын және су объектілері мен су ресурстарына мемлекеттік мониторинг жүргізуді ұйымдастырады;

17) мыналарды:

жер учаскесіне құқық беруді, жерге орналастыру жобасын және су қоры жерлерінің құрамынан және су қорғау аймақтары шегінде жер учаскесінің нысаналы мақсатын өзгертуді;

аумақтардың қала құрылысын жоспарлаудың кешенді схемаларын, елді мекендердің бас жоспарларын, егжей-тегжейлі жоспарлау жобаларын;

су қорын қорғау, су ресурстарын пайдалану және су шаруашылығы жүйелерін дамыту жөніндегі іс-шаралар бөлігінде облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың даму жоспарларын;

жергілікті маңызы бар балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе) учаскелерінің тізбесін;

су шаруашылығы құрылысжайлары және (немесе) гидротехникалық құрылысжайлар бар балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе) учаскелерінің тізбесін балық аулауды және аквашаруашылықты жүргізу үшін конкурсқа шығарғанға дейін келісуді жүзеге асырады;

18) су объектілерінің жай-күйіне әсер ететін құрылысжайлар мен басқа да объектілерді орналастыруды, жобалауды және салуды, реконструкциялауды, сондай-ақ су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұнғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын келісуді жүзеге асырады;

19) су пайдаланудың жедел лимиттерін айқындайды;

- 20) тиісті су шаруашылығы бассейні бойынша су шаруашылығы баланстарын әзірлеуге қатысады және оны бекітеді;
- 21) су қорын қорғау және пайдалану бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар туралы халыққа хабар береді;
- 22) реттелетін саладағы мәселелер бойынша облыстардың (республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) жергілікті атқарушы органдарымен және басқа да мүдделі мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл жасайды;
- 23) арнаулы су пайдалану құқығын жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалар су тарту немесе ағызу құрылысжайларының өлшеу аспаптарында және (немесе) құрылыстарында орнататын суды есепке алу аспаптарын пломбалайды;
- 24) бассейндік кеңестердің қызметін ұйымдастырады, бассейндік кеңестердің өткізілген отырыстары және олардың ұсынымдары туралы ақпаратты интернет-ресурста орналастырады;
- 25) жерүсті су ағынын реттеу кезінде гидротехникалық құрылысжайлар жұмысының су режимін бекітеді;
- 26) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде су қорын қорғау және пайдалану саласында белгіленген нормалар мен ережелерді бұза отырып жүзеге асырылатын су шаруашылығы құрылысжайларының, гидротехникалық құрылысжайлар мен өзге де объектілердің құрылысын тоқтату туралы талаптар қояды;
- 27) Қазақстан Республикасы су заңнамасының бұзылғаны туралы материалдарды Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес бұзушыларды жауапқа тарту үшін құқық қорғау органдары мен сотқа жібереді;
- 28) Қазақстан Республикасының су заңнамасы бұзылған жағдайда мемлекетке келтірілген залалды өтеу туралы сотқа талап-арыз береді;
- 29) су қорғау аймақтары мен белдеулерін, олардың шекараларын белгілеу бойынша жобалау құжаттамасын және оларды шаруашылыққа пайдалану режимін келіседі;
- 30) тіркеу шифрларын беру үшін гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі декларациясын тіркейді;
- 31) шағымдалатын мәселелер шегінде су қорын қорғау және пайдалану саласындағы уәкілетті органның тексеру нәтижелері туралы актісіне шағымдарды қарайды;
- 32) табиғи монополиялар субъектілері тарифтерінің жобаларын талқылау бойынша жария тыңдауларды, сондай-ақ табиғи монополиялар субъектілерінің тұтынушылар алдындағы жыл сайынғы есептерін тыңдауды ұйымдастыруға қатысады;
- 33) Министрліктің құзыретіне кіретін мәселелер бойынша тұтынушылармен, табиғи монополиялар субъектілерімен, жергілікті атқарушы органдарымен және басқа да мүдделі тұлғалармен кеңестер мен кездесулер ұйымдастыруға қатысады;



34) Қазақстан Республикасы заңнамасында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

**Ескерту. 15-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

### **3. Инспекция қызметін ұйымдастыру**

16. Инспекцияға басшылықты Инспекцияға жүктелген міндеттердің орындалуына және оның өз өкілеттіктерін жүзеге асыруына дербес жауапты болатын инспекция басшысы жүзеге асырады.

17. Инспекция басшысын Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Министрмен келісім бойынша аппарат басшысы қызметке тағайындайды және қызметтен босатады.

18. Инспекция басшысының Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Комитет төрағасы қызметке тағайындайтын және қызметтен босататын орынбасарлары болады.

19. Инспекция басшысының өкілеттіктері:

- 1) өз құзыреті шегінде бұйрықтарға қол қоюға;
- 2) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Инспекция қызметкерлерін қызметке тағайындауға және қызметтен босатуға;
- 3) Инспекция қызметкерлерінің міндеттері мен өкілеттіктерін, лауазымдық нұсқаулықтарын бекітуге және айқындауға;
- 4) заңнамада белгіленген тәртіппен инспекция қызметкерлеріне тәртіптік жаза қолдануға және көтермелеу шараларын қолдануға;
- 5) өз құзыреті шегінде іссапарға жіберу, демалыс беру, инспекция қызметкерлерінің біліктілігін арттыру мәселелерін шешуге міндетті;
- 6) Комитет басшылығымен келісім бойынша өз құзыреті шегінде іссапар мәселелерін шешуге, жоғары тұрған басшылыққа Инспекциялар басшыларының орынбасарларын және басшының өзін көтермелеу туралы ұсыныстар енгізуге;
- 7) өз құзыреті шегінде Инспекцияда сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға бағытталған шараларды қабылдауға және сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды қабылдауға дербес жауапты болады;
- 8) Инспекцияны Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдарда және өзге де ұйымдарда ұсынуға;
- 9) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдар мен өзге де ұйымдарда Инспекцияның мүдделерін білдіру үшін сенімхат беруге міндетті.



Инспекция басшысы болмаған кезеңде оның өкілеттіктерін орындауды қолданыстағы заңнамаға сәйкес оны алмастыратын тұлға жүзеге асырады.

20. Инспекция басшысы өз орынбасарларының өкілеттіктерін қолданыстағы заңнамаға сәйкес айқындайды.

#### **4. Инспекция мүлкі**

21. Инспекцияның заңнамада көзделген жағдайларда жедел басқару құқығында оқшауланған мүлкі болуы мүмкін.

Инспекцияның мүлкі оған меншік иесі берген мүлік, сондай-ақ өз қызметі нәтижесінде сатып алынған мүлік және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де көздер есебінен қалыптастырылады.

22. Инспекцияға бекітілген мүлік республикалық меншікке жатады.

23. Егер заңнамада өзгеше белгіленбесе, инспекцияның өзіне бекітілген мүлікті және оған қаржыландыру жоспары бойынша берілген қаражат есебінен сатып алынған мүлікті өз бетінше иеліктен шығаруға немесе оған өзге тәсілмен билік етуге құқығы жоқ.

#### **5. Инспекцияны қайта ұйымдастыру және тарату**

24. Инспекцияны қайта ұйымдастыру және тарату Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

"Қазақстан Республикасы Су  
ресурстары және ирригация  
министрлігі Су ресурстарын реттеу,  
қорғау және пайдалану комитетінің Су  
ресурстарын қорғау және пайдалануды  
реттеу жөніндегі Арал-Сырдария  
бассейндік су инспекциясы"  
республикалық мемлекеттік  
мекемесінің ережесіне қосымша

**Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

**Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Арал-Сырдария бассейндік су инспекциясы қызметінің аумақтық салаларының шекараларын сипаттау**

**Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

Инспекция қызметінің аумағы Сырдария өзенінің салалары бар бассейнін және Қазақстан Республикасы шегіндегі Арал теңізінің бір бөлігін қамтиды.

Әкімшілік жағынан бассейндік инспекция қызметінің аумағы Шымкент қаласын, Түркістан облысының басым бөлігін, Қызылорда облысының барлығын дерлік және Ақтөбе облысының елеусіз бөлігін қамтиды.

Арал-Сырдария бассейнінің батыс шекарасы Қазақстан Республикасы мен Өзбекстан Республикасының мемлекеттік шекарасынан басталады (1-нүкте).

Жағалау сызығын қайталай отырып, шекара солтүстікке қарай Құмсуат мүйісіне дейін созылып, 2-ші нүктеде Қызылорда және Ақтөбе облыстарының әкімшілік шекарасын кесіп өтеді.

Содан кейін бассейннің шекарасы солтүстік-шығысқа бұрылып, Қызылорда және Ақтөбе облыстарын бөлетін әкімшілік шекара бойынша Тұщыбас шығанағы мен Кіші Арал теңізінен солтүстікке қарай, Кіші Борсық құмдары арқылы, Алтын Шоқысу тауы арқылы өтеді және Колмас тауы ауданындағы Арал-Сырдария, Жайық-Каспий және Тобыл-Торғай бассейндерінің шекаралары қиылысатын нүктеде жабылады (3-нүкте).

Мұнда бассейн сызығы қайтадан бұрылады, бірақ оңтүстік-шығысқа қарай және Баршақұм құмдары арқылы Қызылорда және Ақтөбе облыстарының шекарасымен Ақтөбе және Қарағанды облыстарының әкімшілік шекараларының қиылысына дейін өтеді (4-нүкте).

Осыдан кейін су шаруашылығы бассейнінің шекарасы Қызылорда және Қарағанды облыстарын бөлетін әкімшілік сызықпен қатаң түрде жүріп, Жиішкекұм, Арал маңындағы Қаракұм құмдарын, Бориойнақ жотасын (солтүстікке қарай), Арысқұм құмдарын кесіп өтіп, Қызылорда облысының Сырдария және Шиелі аудандарының шекараларын кесіп өтуге дейін жетеді (66 және 5 нүктелер).

Осы жерден бассейннің шекарасы оңтүстік-батысқа бұрылады, жоғарыда аталған аудандарды бөлетін әкімшілік шекарамен жүреді, Сырдария ауданының аумағына өтеді, Сарыапан шатқалын кесіп өтеді, Сырдария мен Шиелі аудандарын бөлетін әкімшілік шекараға қайта оралады. Әрі қарай, су шаруашылығы бассейнінің шекарасы оңтүстік-батысқа қарай Телікөл шатқалына дейін барады және оңтүстік-шығысқа қарай Телікөл каналы арқылы Арал-Сырдария, Нұра-Сарысу және Шу-Талас бассейндерін бөлетін су шаруашылығы шекарасына бұрылады (6-нүкте).

Осыдан кейін бассейннің су шаруашылығы шекарасы Қаратау тауларының суайрығы бойынша өтеді және Ақсұмбе (Түркістан облысының Созақ ауданы) және Шолақ (Қызылорда облысының Шиелі ауданы) өзендерінің суайрығы ауданындағы 7-нүктеде жабылады.

7-ші нүктеден 8-ші нүктеге дейін шекара жеке учаскені қоспағанда, Қызылорда және Түркістан облыстары арасындағы әкімшілік шекараның контурын іс жүзінде қайталайды (Күрдон асуында бассейн шекарасы Қаратау жотасына өтеді және Ран асуында әкімшілік шекараға қайта оралады).

Өз бағытын іс жүзінде өзгертпей, бассейн шекарасы Түркістан қаласы және Созақ аудандарының (Бажы, Тұрлан асулары бойынша) облыстық шекарасы бойынша өтеді

және 9-шы нүктеге, Бәйдібек және Созақ аудандарының (Түркістан облысы) және Сарысу ауданының (Жамбыл облысы) шекараларының жақындасу орнына жетеді.

Бұдан әрі бассейндік инспекцияның шекарасы Жамбыл облысының аумағы бойынша, Түркістан мен Буденный шағын елді мекендері, бір жағынан Бүркітті және Шабакты өзендерінің суайрықтары, екінші жағынан Арыстан мен Шаян арасында өтеді . 1260 белгісіне дейін шекара Түркістан мен Жамбыл облыстарының әкімшілік шекарасы бойынша өтеді. Содан кейін шекара оңтүстік-шығысқа қарай бұрылып, оңтүстік-батысқа қарай бұрылып, теріскей мен Қошқарата өзендерін айналып өтеді ( Жуалы ауданы) Боралдайтау тауларына жақындайды және 1813 биіктікке жақын (10-нүкте) оңтүстік-шығысқа бұрылады.

10-шы нүктеден 11-ші нүктеге дейін шекара Түркістан және Жамбыл облыстарын бөлетін әкімшілік шекара бойынша қатаң өтеді.

Одан әрі Боралдайтау тауларының суайрығы бойымен өтеді, Арыс өзенінің жоғарғы ағысын айналып өтеді, одан әрі Түркістан және Жамбыл облыстарын бөлетін әкімшілік шекарамен өтеді, Майдантал асуы маңындағы мемлекеттік шекараға жақындайды (12-нүкте).

Әрі қарай, Арал-Сырдария бассейнінің оңтүстік шекарасы Қазақстан Республикасы мен Өзбекстан Республикасын бөлетін мемлекеттік шекарамен өтеді және Арал теңізінің жағалауында, Байкөбекмұрын мүйісінің оңтүстігінде 1-ші нүктеде жабылады.

**Арал-Сырдария бассейнінің айналмалы нүктелердің географиялық координаттары**

| № нүктелер | С.Ш. - градус° | С.Ш. - мин. | В.Д. - градус° | В.Д. - мин. |
|------------|----------------|-------------|----------------|-------------|
| 1          | 45°            | 34'         | 58°            | 36'         |
| 2          | 45°            | 57'         | 59°            | 2'          |
| 3          | 47°            | 50'         | 61°            | 56'         |
| 4          | 47°            | 11'         | 62°            | 57'         |
| 5          | 46°            | 10'         | 66°            | 54'         |
| 6          | 44°            | 54'         | 66°            | 52'         |
| 7          | 44°            | 21'         | 67°            | 28'         |
| 8          | 44°            | 1'          | 68°            | 3'          |
| 9          | 43°            | 26'         | 69°            | 25'         |
| 10         | 42°            | 41'         | 70°            | 23'         |
| 11         | 42°            | 26'         | 70°            | 40'         |
| 12         | 42°            | 19'         | 70°            | 51'         |
| 66         | 46°            | 10'         | 66°            | 52'         |

Қазақстан Республикасы  
Су ресурстары және ирригация  
министрлігі Су ресурстарын  
реттеу, қорғау және пайдалану  
комитеті төрағасының м.а.  
2024 жылғы 23 шілдедегі

**"Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Балқаш-Алакөл бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесі**

**Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

## **1. Жалпы ереже**

1. "Қазақстан Республикасының Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Балқаш-Алакөл бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі - Инспекция) Қазақстан Республикасының Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің (бұдан әрі - Комитет) өз құзыреті шегінде су қорын қорғау және пайдалану саласындағы іске асыру, бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыратын аумақтық органы болып табылады, Алматы қаласының, Алматы облысының, Жетісу облысының аумағына, Жамбыл облысының ішінара Мойынқұм және Қордай аудандарына, Балқаш қаласы, Приозерск қаласы, Қарағанды облысының Ақтоғай және ішінара Қарқаралы және Шет аудандарына, сондай-ақ Абай облысының Үржар және Аягөз аудандары аумақтарына өкілдігі таратылады және қызметі жүзеге асырылады. Инспекцияның Жетісу облысында бөлімі бар.

**Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

2. Инспекция өз қызметін Қазақстан Республикасының Конституциясына және заңдарына, Қазақстан Республикасының Президенті мен Үкіметінің актілеріне, өзге де нормативтік құқықтық актілерге, сондай-ақ осы Ережеге сәйкес жүзеге асырады.

Инспекция қызметінің аумақтық салаларының шекараларының сипаттамасы осы Ережеге қосымшада берілген.

3. Инспекция мемлекеттік мекеменің ұйымдық-құқықтық нысанындағы заңды тұлға болып табылады, мемлекеттік тілде өз атауы бар мөрі мен мөртабандары, белгіленген үлгідегі бланкілері, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қазынашылық органдарында шоттары болады.

4. Инспекция азаматтық-құқықтық қатынастарға өз атынан түседі.

5. Инспекция, егер оған заңнамаға сәйкес уәкілеттік берілген болса, мемлекет атынан азаматтық-құқықтық қатынастардың тарапы болуға құқылы.

6. Инспекция өз құзыретінің мәселелері бойынша заңнамада белгіленген тәртіппен Инспекция басшысының бұйрықтарымен ресімделетін шешімдер қабылдайды.

7. Штат санының құрылымы мен лимиті қолданыстағы заңнамаға сәйкес бекітіледі.

8. Инспекцияның орналасқан жері: Қазақстан Республикасы, индексі 050016, Алматы қаласы, Абылай хан даңғылы, 2 үй.

9. Мемлекеттік органның толық атауы – "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Балқаш-Алакөл бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесі.

**Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

10. Осы Ереже инспекцияның құрылтай құжаты болып табылады.

11. Инспекция қызметін қаржыландыру республикалық бюджеттен жүзеге асырылады.

12. Инспекцияға кәсіпкерлік субъектілерімен Инспекцияның функциялары болып табылатын міндеттерді орындау тұрғысында шарттық қатынастарға түсуге тыйым салынады.

Егер Инспекцияға заңнамалық актілермен кірістер әкелетін қызметті жүзеге асыру құқығы берілсе, онда мұндай қызметтен алынған кірістер мемлекеттік бюджеттің кірісіне жіберіледі.

## **2. Инспекцияның негізгі міндеттері, функциялары және құқықтары**

13. Міндеттері:

1) су ресурстарын басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру мәселелері бойынша үйлестіруді қамтамасыз етеді;

2) су қорын қорғау және пайдалану саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды қамтамасыз етеді;

3) өз құзыреті шегінде Инспекцияға жүктелген өзге де міндеттерді жүзеге асырады.

**Ескерту. 13-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

14. Инспекцияның құқықтары мен міндеттері:

1) өз құзыреті шегінде орындау үшін міндетті нормативтік құқықтық актілерді қабылдауға;

2) заңнамада белгіленген тәртіппен мемлекеттік органдардан, ұйымдардан, олардың лауазымды адамдарынан қажетті ақпарат пен материалдарды сұратуға және алуға;

3) қолданыстағы заңнамалық актілерде көзделген өзге де құқықтар мен міндеттерді жүзеге асыруға міндетті.

15. Функциялары:

1) су қатынастары субъектілерінің қызметін үйлестіруді жүзеге асырады;

2) Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес су қорын қорғау және пайдалану саласындағы әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарайды және қарауға қатысады;

3) су қорын қорғау және пайдалану саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

4) жеке және заңды тұлғалар жүргізетін, су объектілерінің сарқылуын болғызбауға бағытталған су қорғау іс-шараларын келіседі;

5) Қазақстан Республикасының су заңнамасында және "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен арнаулы су пайдалануға рұқсатты беруді, ұзартуды, қайта ресімдеуді, тоқтата тұруды және оның қолданылуын тоқтатуды жүзеге асырады;

6) облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының су қорын қорғау және пайдалану саласында өздеріне жүктелген функцияларды сақтауын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

7) арнаулы су пайдалануға рұқсаттың болуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

8) суды бастапқы есепке алуды жүргізу және ол бойынша есептілікті уақтылы ұсыну жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

9) гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

10) жерүсті су объектілерінің су қорғау аймақтары мен белдеулерінің шекаралары шегінде, сондай-ақ тікелей су объектілерінде шаруашылық қызметтің белгіленген режимінің сақталуын, оның ішінде:

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде судың жай-күйіне әсер ететін құрылысжайлар мен басқа да объектілерді орналастыруды, жобалауды және салуды, реконструкциялауды бассейндік су инспекциясымен келісудің болуын;

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын келісудің болуын;

мынадай:

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылысжайларды және судың жай-күйіне әсер ететін басқа да объектілерді салуға, реконструкциялауға арналған бассейндік су инспекциясымен келісілген жобалау құжаттамасы;

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын бассейндік су инспекциясымен келісу шарттарының сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

11) су шаруашылығы құрылысжайлары мен гидротехникалық құрылысжайларды пайдалану қағидаларының сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

12) алынған су ресурстары мен тазартылған сарқынды суларды ағызу көлемін есепке алуға арналған өлшеу құралдарының болуын, жарамды күйде болуын (жарамдылығын) және оларды тексеру мерзімдерінің сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

13) рұқсатта белгіленген шарттар мен талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

14) су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде өз бетінше су пайдалануға жол берілмеуін және шаруашылық қызметті жүзеге асыруға Қазақстан Республикасының Су кодексінде белгіленген тыйым салулардың сақталуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

15) тиісті бассейн шегінде су объектілерін қалпына келтіру және қорғау туралы бассейндік келісімдерді дайындауды және іске асыруды жүзеге асырады;

16) су ресурстарын пайдалануды мемлекеттік есепке алуды, мемлекеттік су кадастрын және су объектілері мен су ресурстарына мемлекеттік мониторинг жүргізуді ұйымдастырады;

17) мыналарды:

жер учаскесіне құқық беруді, жерге орналастыру жобасын және су қоры жерлерінің құрамынан және су қорғау аймақтары шегінде жер учаскесінің нысаналы мақсатын өзгертуді;

аумақтардың қала құрылысын жоспарлаудың кешенді схемаларын, елді мекендердің бас жоспарларын, егжей-тегжейлі жоспарлау жобаларын;

су қорын қорғау, су ресурстарын пайдалану және су шаруашылығы жүйелерін дамыту жөніндегі іс-шаралар бөлігінде облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың даму жоспарларын;

жергілікті маңызы бар балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе) учаскелерінің тізбесін;



су шаруашылығы құрылысжайлары және (немесе) гидротехникалық құрылысжайлар бар балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе) учаскелерінің тізбесін балық аулауды және аквашаруашылықты жүргізу үшін конкурсқа шығарғанға дейін келісуді жүзеге асырады;

18) су объектілерінің жай-күйіне әсер ететін құрылысжайлар мен басқа да объектілерді орналастыруды, жобалауды және салуды, реконструкциялауды, сондай-ақ су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұнғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын келісуді жүзеге асырады;

19) су пайдаланудың жедел лимиттерін айқындайды;

20) тиісті су шаруашылығы бассейні бойынша су шаруашылығы баланстарын әзірлеуге қатысады және оны бекітеді;

21) су қорын қорғау және пайдалану бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар туралы халыққа хабар береді;

22) реттелетін саладағы мәселелер бойынша облыстардың (республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) жергілікті атқарушы органдарымен және басқа да мүдделі мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл жасайды;

23) арнаулы су пайдалану құқығын жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалар су тарту немесе ағызу құрылысжайларының өлшеу аспаптарында және (немесе) құрылғыларында орнататын суды есепке алу аспаптарын пломбалайды;

24) бассейндік кеңестердің қызметін ұйымдастырады, бассейндік кеңестердің өткізілген отырыстары және олардың ұсынымдары туралы ақпаратты интернет-ресурста орналастырады;

25) жерүсті су ағынын реттеу кезінде гидротехникалық құрылысжайлар жұмысының су режимін бекітеді;

26) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде су қорын қорғау және пайдалану саласында белгіленген нормалар мен ережелерді бұза отырып жүзеге асырылатын су шаруашылығы құрылысжайларының, гидротехникалық құрылысжайлар мен өзге де объектілердің құрылысын тоқтату туралы талаптар қояды;

27) Қазақстан Республикасы су заңнамасының бұзылғаны туралы материалдарды Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес бұзушыларды жауапқа тарту үшін құқық қорғау органдары мен сотқа жібереді;

28) Қазақстан Республикасының су заңнамасы бұзылған жағдайда мемлекетке келтірілген залалды өтеу туралы сотқа талап-арыз береді;

29) су қорғау аймақтары мен белдеулерін, олардың шекараларын белгілеу бойынша жобалау құжаттамасын және оларды шаруашылыққа пайдалану режимін келіседі;

30) тіркеу шифрларын беру үшін гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі декларациясын тіркейді;

31) шағымдалатын мәселелер шегінде су қорын қорғау және пайдалану саласындағы уәкілетті органның тексеру нәтижелері туралы актісіне шағымдарды қарайды;

32) табиғи монополиялар субъектілері тарифтерінің жобаларын талқылау бойынша жария тыңдауларды, сондай-ақ табиғи монополиялар субъектілерінің тұтынушылар алдындағы жыл сайынғы есептерін тыңдауды ұйымдастыруға қатысады;

33) Министрліктің құзыретіне кіретін мәселелер бойынша тұтынушылармен, табиғи монополиялар субъектілерімен, жергілікті атқарушы органдарымен және басқа да мүдделі тұлғалармен кеңестер мен кездесулер ұйымдастыруға қатысады;

34) Қазақстан Республикасы заңнамасында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

**Ескерту. 15-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

### **3. Инспекция қызметін ұйымдастыру**

16. Инспекцияға басшылықты инспекцияға жүктелген міндеттердің орындалуына және оның өз өкілеттіктерін жүзеге асыруына дербес жауапты болатын Инспекция басшысы жүзеге асырады.

17. Инспекция басшысын Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Министрмен келісім бойынша аппарат басшысы қызметке тағайындайды және қызметтен босатады.

18. Инспекция басшысының Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Комитет төрағасы қызметке тағайындайтын және қызметтен босататын орынбасарлары болады.

19. Инспекция басшысының өкілеттіктері:

1) өз құзыреті шегінде бұйрықтарға қол қоюға;

2) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Инспекция қызметкерлерін қызметке тағайындауға және қызметтен босатуға;

3) Инспекция қызметкерлерінің міндеттері мен өкілеттіктерін, лауазымдық нұсқаулықтарын бекітуге және айқындауға;

4) заңнамада белгіленген тәртіппен Инспекция қызметкерлеріне тәртіптік жаза қолдануға және көтермелеу шараларын қолдануға;

5) өз құзыреті шегінде іссапарға жіберу, демалыс беру, Инспекция қызметкерлерінің біліктілігін арттыру мәселелерін шешуге міндетті;

6) Комитет басшылығымен келісім бойынша өз құзыреті шегінде іссапар мәселелерін шешуге, жоғары тұрған басшылыққа инспекциялар басшыларының орынбасарларын және басшының өзін көтермелеу туралы ұсыныстар енгізуге;

7) өз құзыреті шегінде Инспекцияда сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға бағытталған шараларды қабылдауға және сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды қабылдауға дербес жауапты болады;

8) Инспекцияны Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдарда және өзге де ұйымдарда ұсынуға;

9) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдар мен өзге де ұйымдарда Инспекцияның мүдделерін білдіру үшін сенімхат беруге міндетті.

Инспекция басшысы болмаған кезеңде оның өкілеттіктерін орындауды қолданыстағы заңнамаға сәйкес оны алмастыратын тұлға жүзеге асырады.

20. Инспекция басшысы өз орынбасарларының өкілеттіктерін қолданыстағы заңнамаға сәйкес айқындайды.

#### **4. Инспекция мүлкі**

21. Инспекцияның заңнамада көзделген жағдайларда жедел басқару құқығында оқшауланған мүлкі болуы мүмкін.

Инспекцияның мүлкі оған меншік иесі берген мүлік, сондай-ақ өз қызметі нәтижесінде сатып алынған мүлік және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де көздер есебінен қалыптастырылады.

22. Инспекцияға бекітілген мүлік республикалық меншікке жатады.

23. Егер заңнамада өзгеше белгіленбесе, Инспекцияның өзіне бекітілген мүлікті және оған қаржыландыру жоспары бойынша берілген қаражат есебінен сатып алынған мүлікті өз бетінше иеліктен шығаруға немесе оған өзге тәсілмен билік етуге құқығы жоқ.

#### **5. Инспекцияны қайта ұйымдастыру және тарату**

24. Инспекцияны қайта ұйымдастыру және тарату Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

"Қазақстан Республикасы Су  
ресурстары және ирригация  
министрлігі Су ресурстарын реттеу,  
қорғау және пайдалану комитетінің Су  
ресурстарын қорғау және пайдалануды  
реттеу жөніндегі Балқаш-Алакөл  
бассейндік су инспекциясы"  
республикалық мемлекеттік  
мекемесінің ережесіне қосымша

Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

**Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Балқаш-Алакөл бассейндік су инспекциясы қызметінің аумақтық салаларының шекараларын сипаттау**

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

Инспекция қызметінің аумағы негізінен Балқаш көлі мен Алакөл-Сассықкөл көлдер жүйесінің қоректену облысының аумақтарын біріктіреді. Әкімшілік жағынан ол бүкіл Алматы облысын, Жетісу облысын, Қарағанды облысының оңтүстік-шығыс бөлігін және Абай облысының оңтүстік-батыс бөлігін және Жамбыл облысының солтүстік-шығыс бөлігін қамтиды.

Балқаш-Алакөл бассейнінің оңтүстік шекарасы Жамбыл және Алматы облыстарын бөлетін әкімшілік сызықпен мемлекеттік таңбалау сызығының (Қазақстан-Қырғызстан) қиылысу нүктесінен басталады (13- нүкте) және Қастек жотасы бойынша солтүстік-батысқа қарай, одан әрі Қараконыс және Қастек өзендері арқылы өтеді, содан кейін Жетіжол жотасы бойынша 2405 биіктік белгісіне (14- нүкте) жетеді.

Осыдан кейін су шаруашылығы бассейнінің шекарасы Жамбыл облысының аумағы арқылы өтеді. 14-ші нүктеден бастап шекара су алабы бойынша солтүстік-батыс бағытта жүруді жалғастырады, қара жолды кесіп өтеді, Жамбыл облысының Сұлутор, үлкен Сұлутор елді мекендерін солтүстік-шығыстан айналып өтіп, Балашово елді мекеніне жетеді. Қордай асуынан өткеннен кейін шекара Кіндіктас тауларының суайрығы бойынша, Айтау тауларының суайрығы бойынша жалғасады, № 3 Пикет елді мекеніне жетеді (15-нүкте).

Бұдан әрі шекара Айтау және Майжарылған тауларының суайрықтарымен, Орынбай құдығының жанынан, Сарыбастау мен Қаршығалы өзендерінің аралығымен жалғасады. Одан кейін Желтау тауларының суайрығы бойымен солтүстік-батыс бағытта жүріп, жақын маңдағы Ақтасты құдығына апаратын жолды кесіп өтіп, Қызылтан тауына дейін жетеді (16-нүкте).

Содан кейін шекара Шоқпаржал тауларымен жалғасады, Тасбұлақ құдығының жанындағы жолды кесіп өтеді және 62-ші нүктеде Қарағанды облысының әкімшілік шекарасымен қиылысады.

Алдағы уақытта бассейннің шекарасы бағытты солтүстікке өзгертеді және Қарағанды облысының аумағы бойынша 631 (Екітау тауы) биіктік белгісі арқылы 664 (Қарабас тауы) белгісіне дейін өтеді (17-нүкте).

17-ші нүктеден бастап бассейннің шекарасы ақсортөпырақ пен Сайдамульды шатқалы арасында өтеді, 940 (Шауыпкелді тауы) және 563 (Кемер бугоры), Ұйбұлақ

бұлағы (Шұнақ тауы) биіктік белгілері арқылы өтеді және 955 (Үшқызыл тауы) белгісінің 18-ші нүктесінде жабылады.

Одан әрі шекара солтүстік-батысқа бұрылып, бір жағынан Сарыбұлақ және Шагажай өзендерінің суайрығымен, екінші жағынан Мойынты өзендерімен, Ұзынжал тауымен Қызылтас тауындағы 1037 белгісіне дейін (19-нүкте) жалғасады.

Күрт шығысқа бұрылып, бассейн шекарасының сызығы Мойынты өзенінің бастауларының жоғарғы ағысын айналып өтіп, 1133 белгісін (Ешкіөлмес тауы) және Ақтас тауын (солтүстікке қарай) кесіп өтіп, Киік-Ақадыр темір жолын (Ақшағыл және босаға елді мекендерінің арасында) кесіп өтеді және Шүмек өзенінің бастауларының жоғарғы ағысында солтүстік-шығысқа бұрылады. Содан кейін 839 белгісі арқылы, одан әрі Қотырсельтей тауы мен Сақаубұлақ бұлағы арасындағы 930 белгісі арасында, Қарағанды және Қарабидайық өзендерінің бастауларының қиылысы бойымен 1053 биіктік белгісіне жақындайды (20-нүкте).

Осы жерден шекара шығысқа қарай Бесшоқы тауына дейін (1110 м) өтеді, содан кейін оңтүстік-шығысқа қарай 1058 биіктік белгісіне бұрылады, бұдан әрі Қара Тоғанбай тауының оңтүстік бөлігі бойынша Қарағанды облысының Шет және Ақтоғай аудандарының әкімшілік шекараларын бөлетін 1140 белгісіне дейін өз бағытын жалғастырады. Шерубайнұра, Бидайық, Қарасай өзендерінің бастаулары мен Тоқырау өзенінің жоғарғы ағысындағы өзендер аралығынан бастап, сондай-ақ Қызылтас тауындағы 1138 белгісіне жақын өтіп, шекара сызығы солтүстік-шығысқа қарай 21-ші нүктеге дейін (1208 - белгі Соран тауы) өтеді.

Осы жерден шекара оңтүстік-шығысқа бұрылады, Қарағанды облысының Ақтоғай және Қарақаралы аудандары арасындағы аудандық шекараны кесіп өтеді, Тоқырау және Қараменді өзендерінің бастауларынан солтүстікке қарай өтеді, Көктал өзендерінің бастауларын оңтүстіктен орайды, солтүстік-шығысқа бұрылады және 1268 м белгісі бар Ақбиік тауына жақындайды (22-нүкте).

Осы белгіден бассейн сызығы солтүстік-шығысқа қарай суайрық бойымен, солтүстіктен Талды және оңтүстіктен Данбұлақ, Ақтайлақ сияқты өзендердің арасында, 28-ші нүктеге дейін созылып, үш бассейндік инспекция аумағының: Балқаш-Алакөл, Нұра-Сарысу және Ертіс аумақтарының түйісетін жерімен жылжуын жалғастыруда.

Одан шығысқа қарай Белдетас елді мекенінен оңтүстікке қарай өтеді және солтүстіктен Ақжарық өзенінің салалары мен оңтүстіктен Шақабай, Қаражан және Құрөзек арасындағы суайрық бойымен өтеді. Әрі қарай Абай облысының шекарасын Қызылашы өзенінің бастауына жақын кесіп өтеді, солтүстіктен Сарыөзек өзенінің салаларын айналып өтеді, оңтүстікке қарай жүреді, 23-ші нүктеде Ащысу өзенінің бастауына жақын келеді.

Әрі қарай, шекара шығысқа бұрылып, Барлықақ көлінің солтүстігінен өтеді, содан кейін оңтүстіктен Ақтөбекөл көліне Абай облысының Семей қаласы, Аягөз, Абай аудандарының шекараларының қиылысына жақын келеді. Одан кейін Абай ауданының

аумағы бойынша оңтүстік-шығысқа қарай жүріп, оңтүстіктен Шаған өзенінің бастауын айналып өтеді, одан әрі солтүстік-шығысқа бұрылады, 1052 м белгіден өтіп, оңтүстік-шығысқа бұрылады және Шыңғыстау жотасының бойымен жалғасады. Бұл учаскеде шекара сызығы бір жағынан Шаған, Қарауылөзек, Тақыр, Мұқыр, Құндызды, қос және Ащысу өзендерінің бассейндері мен Бақанас, Көксала, Аягөз, таңсық, Ай және Қаракөл өзендерінің бассейндерінің суайрықтары арқылы өтеді. Бассейн сызығы Абай-Аягөз ауданының шекарасын, жұмақ тауының батысын кесіп өтеді, өзенаралық бойымен оңтүстікке бұрылып, 1304 метр белгісі бар Қособа тауына дейін созылады (24-нүкте).

Осы белгіден бастап шекара алдымен шығыс бағытта қозғалады, содан кейін оңтүстікке қарай оралып, Қалғұты мен Қорымбай өзендерінің арасынан өтіп, одан әрі өз бағытын оңтүстік-шығысқа қарай өзгертеді, Қалғұты өзені мен Қалғұты мен Дөненбай елді мекендерінің бойымен созылады. Теңіз деңгейінен 910 метр биіктікке жетіп, солтүстік-шығысқа қарай орап, Аягөз-Жарма темір жолын кесіп өтеді, Аккөл кенті, Қалғұты өзені мен Мамырсу арасында созылып, Топар елді мекеніне жақын қозғалады. Жарма және Аягөз аудандарының шекарасын 961 м белгіден алыс емес кесіп өтеді, Құп өзенінен солтүстікке қарай жылжиды, Құп және Арбалы өзендерінің аралығынан өтеді, оңтүстікке оралады, жарма және Аягөз аудандарын бөлетін шекараны қайтадан кесіп өтеді және 1033 метр белгісі бар Қайрақты тауына жетеді (25-нүкте).

Оңтүстік-шығысқа қарай жылжып, Шекара Кіндікті өзенінің маңынан өтеді. Су шаруашылығы бассейнінің шекарасы Аягөз ауданынан Тарбағатай ауданына өтіп, оңтүстікке қарай бұрылып, Үмбет және Балтатарақ өзендерінің арасында орналасады, 1189 белгісін кесіп өтеді, Бұғаз – Еспе өзендерінің арасындағы шекара Тарбағатай ауданынан Аягөз ауданына өтеді, Барлы мен Бұғаз өзендерінің арасынан өтеді. Ол Барлы өзеніне параллель және өзен Аягөз-Тарбағатай шекарасымен түйісетін жерде қозғалады, су шаруашылығы бассейнінің белгі сызығы оңтүстікке бұрылып, Тарбағатай ауданында болады. Жіңішке өзенінен шығысқа қарай жылжи отырып, 1804 белгісі бар Желдіқара тауына қарай бағытын өзгертеді, бұл жерде шекара оңтүстік-батысқа қарай бұрылады, теңіз деңгейінен 2028 метр жоғары белгісі бар Өкпекті тауына дейін созылады (26-нүкте).

Содан кейін Тарбағатай-Үржар аудандарының әкімшілік шекарасын кесіп өтіп, Аягөз өзенінің бойымен жүріп, Тікжолдынасу асуын айналып өтіп, шекара бойымен жүріп Тарбағатай ауданына өтеді. Қызасу асуында 2214 м белгісі бар жоғарыда аталған аудандардың шекарасымен жүріп, Тарбағатай тауларының жотасына өтіп, Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасын бөлетін мемлекеттік шекараға дейін ұзартылады (27-ші нүкте) және осы шекара бойымен созылып, Қастек жотасының жанындағы 13-ші нүктеде жабылады.

27-ші нүктеден 13-ші нүктеге дейінгі учаскеде бассейннің шығыс бөлігі Хан Тәңірі шыңына дейін Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасының мемлекеттік шекарасы бойынша қатаң өтеді және одан әрі оңтүстікте Қазақстан Республикасы мен Қырғызстан Республикасы мемлекеттік шекарасымен тұспа-тұс келеді.

#### **Балқаш-Алакөл бассейні айналмалы нүктелердің географиялық координаттары**

| <b>№ нүктелер</b> | <b>С.Ш. - градус°</b> | <b>С.Ш. - мин.</b> | <b>В.Д. - градус°</b> | <b>В.Д. - мин.</b> |
|-------------------|-----------------------|--------------------|-----------------------|--------------------|
| 13                | 42°                   | 56'                | 75°                   | 49'                |
| 14                | 43°                   | 15'                | 75°                   | 16                 |
| 15                | 44°                   | 11'                | 74°                   | 7'                 |
| 16                | 45°                   | 47'                | 72°                   | 37'                |
| 17                | 46°                   | 35'                | 72°                   | 33'                |
| 18                | 47°                   | 24'                | 72°                   | 47'                |
| 19                | 47°                   | 50'                | 72°                   | 31'                |
| 20                | 48°                   | 30'                | 73°                   | 41'                |
| 21                | 48°                   | 54'                | 74°                   | 39'                |
| 22                | 48°                   | 48'                | 75°                   | 42'                |
| 23                | 48°                   | 53'                | 77°                   | 25'                |
| 24                | 48°                   | 14'                | 79°                   | 39'                |
| 25                | 48°                   | 21'                | 81°                   | 8'                 |
| 26                | 47°                   | 32'                | 81°                   | 40'                |
| 27                | 47°                   | 12'                | 83°                   | 1'                 |
| 28                | 49°                   | 1'                 | 76°                   | 9'                 |
| 62                | 45°                   | 59'                | 72°                   | 28'                |

Қазақстан Республикасы  
Су ресурстары және ирригация  
министрлігі Су ресурстарын  
реттеу, қорғау және пайдалану  
комитеті төрағасының м.а.  
2024 жылғы 23 шілдедегі  
№ 1-НҚ бұйрығына  
3-қосымша

**"Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Ертіс бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесі**

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

## 1. Жалпы ереже

1. "Қазақстан Республикасының Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Ертіс бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі - Инспекция) Қазақстан Республикасының Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің (бұдан әрі - Комитет) өз құзыреті шегінде су қорын қорғау және пайдалану саласындағы іске асыру, бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыратын аумақтық органы болып табылады. Инспекцияның Павлодар және Шығыс Қазақстан облыстарында бөлімдері бар.

**Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

2. Инспекция өз қызметін Қазақстан Республикасының Конституциясына және заңдарына, Қазақстан Республикасының Президенті мен Үкіметінің актілеріне, өзге де нормативтік құқықтық актілерге, сондай-ақ осы Ережеге сәйкес жүзеге асырады.

Инспекция қызметінің аумақтық салаларының шекараларының сипаттамасы осы Ережеге қосымшада берілген.

3. Инспекция мемлекеттік мекеменің ұйымдық-құқықтық нысанындағы заңды тұлға болып табылады, мемлекеттік тілде өз атауы бар мөрі мен мөртабандары, белгіленген үлгідегі бланкілері, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қазынашылық органдарында шоттары болады.

4. Инспекция азаматтық-құқықтық қатынастарға өз атынан түседі.

5. Инспекция, егер оған заңнамаға сәйкес уәкілеттік берілген болса, мемлекет атынан азаматтық-құқықтық қатынастардың тарапы болуға құқылы.

6. Инспекция өз құзыретінің мәселелері бойынша заңнамада белгіленген тәртіппен Инспекция басшысының бұйрықтарымен ресімделетін шешімдер қабылдайды.

7. Штат санының құрылымы мен лимиті қолданыстағы заңнамаға сәйкес бекітіледі.

8. Инспекцияның орналасқан жері: Қазақстан Республикасы, индексі 071410, Абай облысы, Семей қаласы, Өтепбаев көшесі, 4 үй.

9. Мемлекеттік органның толық атауы – "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Ертіс бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесі.

**Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

10. Осы Ереже инспекцияның құрылтай құжаты болып табылады.



11. Инспекция қызметін қаржыландыру республикалық бюджеттен жүзеге асырылады.

12. Инспекцияға кәсіпкерлік субъектілерімен инспекцияның функциялары болып табылатын міндеттерді орындау тұрғысында шарттық қатынастарға түсуге тыйым салынады.

Егер Инспекцияға заңнамалық актілермен кірістер әкелетін қызметті жүзеге асыру құқығы берілсе, онда мұндай қызметтен алынған кірістер мемлекеттік бюджеттің кірісіне жіберіледі.

## **2. Инспекцияның негізгі міндеттері, функциялары және құқықтары**

### **13. Міндеттері:**

1) су ресурстарын басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру мәселелері бойынша үйлестіруді қамтамасыз етеді;

2) су қорын қорғау және пайдалану саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды қамтамасыз етеді;

3) өз құзыреті шегінде Инспекцияға жүктелген өзге де міндеттерді жүзеге асырады.

**Ескерту. 13-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

### **14. Инспекцияның құқықтары мен міндеттері:**

1) өз құзыреті шегінде орындау үшін міндетті нормативтік құқықтық актілерді қабылдауға;

2) заңнамада белгіленген тәртіппен мемлекеттік органдардан, ұйымдардан, олардың лауазымды адамдарынан қажетті ақпарат пен материалдарды сұратуға және алуға;

3) қолданыстағы заңнамалық актілерде көзделген өзге де құқықтар мен міндеттерді жүзеге асыруға міндетті.

### **15. Функциялары:**

1) су қатынастары субъектілерінің қызметін үйлестіруді жүзеге асырады;

2) Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес су қорын қорғау және пайдалану саласындағы әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарайды және қарауға қатысады;

3) су қорын қорғау және пайдалану саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

4) жеке және заңды тұлғалар жүргізетін, су объектілерінің сарқылуын болғызбауға бағытталған су қорғау іс-шараларын келіседі;

5) Қазақстан Республикасының су заңнамасында және "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен арнаулы су пайдалануға рұқсатты беруді, ұзартуды, қайта ресімдеуді, тоқтата тұруды және оның қолданылуын тоқтатуды жүзеге асырады;

6) облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының су қорын қорғау және пайдалану саласында өздеріне жүктелген функцияларды сақтауын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

7) арнаулы су пайдалануға рұқсаттың болуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

8) суды бастапқы есепке алуды жүргізу және ол бойынша есептілікті уақтылы ұсыну жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

9) гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

10) жерүсті су объектілерінің су қорғау аймақтары мен белдеулерінің шекаралары шегінде, сондай-ақ тікелей су объектілерінде шаруашылық қызметтің белгіленген режимінің сақталуын, оның ішінде:

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде судың жай-күйіне әсер ететін құрылысжайлар мен басқа да объектілерді орналастыруды, жобалауды және салуды, реконструкциялауды бассейндік су инспекциясымен келісудің болуын;

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын келісудің болуын;

мынадай:

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылысжайларды және судың жай-күйіне әсер ететін басқа да объектілерді салуға, реконструкциялауға арналған бассейндік су инспекциясымен келісілген жобалау құжаттамасы;

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын бассейндік су инспекциясымен келісу шарттарының сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

11) су шаруашылығы құрылысжайлары мен гидротехникалық құрылысжайларды пайдалану қағидаларының сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

12) алынған су ресурстары мен тазартылған сарқынды суларды ағызу көлемін есепке алуға арналған өлшеу құралдарының болуын, жарамды күйде болуын (жарамдылығын) және оларды тексеру мерзімдерінің сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

13) рұқсатта белгіленген шарттар мен талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

14) су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде өз бетінше су пайдалануға жол берілмеуін және шаруашылық қызметті жүзеге асыруға Қазақстан Республикасының Су кодексінде белгіленген тыйым салулардың сақталуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

15) тиісті бассейн шегінде су объектілерін қалпына келтіру және қорғау туралы бассейндік келісімдерді дайындауды және іске асыруды жүзеге асырады;

16) су ресурстарын пайдалануды мемлекеттік есепке алуды, мемлекеттік су кадастрын және су объектілері мен су ресурстарына мемлекеттік мониторинг жүргізуді ұйымдастырады;

17) мыналарды:

жер учаскесіне құқық беруді, жерге орналастыру жобасын және су қоры жерлерінің құрамынан және су қорғау аймақтары шегінде жер учаскесінің нысаналы мақсатын өзгертуді;

аумақтардың қала құрылысын жоспарлаудың кешенді схемаларын, елді мекендердің бас жоспарларын, егжей-тегжейлі жоспарлау жобаларын;

су қорын қорғау, су ресурстарын пайдалану және су шаруашылығы жүйелерін дамыту жөніндегі іс-шаралар бөлігінде облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың даму жоспарларын;

жергілікті маңызы бар балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе) учаскелерінің тізбесін;

су шаруашылығы құрылысжайлары және (немесе) гидротехникалық құрылысжайлар бар балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе) учаскелерінің тізбесін балық аулауды және аквашаруашылықты жүргізу үшін конкурсқа шығарғанға дейін келісуді жүзеге асырады;

18) су объектілерінің жай-күйіне әсер ететін құрылысжайлар мен басқа да объектілерді орналастыруды, жобалауды және салуды, реконструкциялауды, сондай-ақ су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын келісуді жүзеге асырады;

19) су пайдаланудың жедел лимиттерін айқындайды;

20) тиісті су шаруашылығы бассейні бойынша су шаруашылығы баланстарын әзірлеуге қатысады және оны бекітеді;

21) су қорын қорғау және пайдалану бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар туралы халыққа хабар береді;

22) реттелетін саладағы мәселелер бойынша облыстардың (республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) жергілікті атқарушы органдарымен және басқа да мүдделі мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл жасайды;

23) арнаулы су пайдалану құқығын жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалар су тарту немесе ағызу құрылысжайларының өлшеу аспаптарында және (немесе) құрылыстарында орнататын суды есепке алу аспаптарын пломбалайды;

24) бассейндік кеңестердің қызметін ұйымдастырады, бассейндік кеңестердің өткізілген отырыстары және олардың ұсынымдары туралы ақпаратты интернет-ресурста орналастырады;

25) жерүсті су ағынын реттеу кезінде гидротехникалық құрылысжайлар жұмысының су режимін бекітеді;

26) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде су қорын қорғау және пайдалану саласында белгіленген нормалар мен ережелерді бұза отырып жүзеге асырылатын су шаруашылығы құрылысжайларының, гидротехникалық құрылысжайлар мен өзге де объектілердің құрылысын тоқтату туралы талаптар қояды;

27) Қазақстан Республикасы су заңнамасының бұзылғаны туралы материалдарды Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес бұзушыларды жауапқа тарту үшін құқық қорғау органдары мен сотқа жібереді;

28) Қазақстан Республикасының су заңнамасы бұзылған жағдайда мемлекетке келтірілген залалды өтеу туралы сотқа талап-арыз береді;

29) су қорғау аймақтары мен белдеулерін, олардың шекараларын белгілеу бойынша жобалау құжаттамасын және оларды шаруашылыққа пайдалану режимін келіседі;

30) тіркеу шифрларын беру үшін гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі декларациясын тіркейді;

31) шағымдалатын мәселелер шегінде су қорын қорғау және пайдалану саласындағы уәкілетті органның тексеру нәтижелері туралы актісіне шағымдарды қарайды;

32) табиғи монополиялар субъектілері тарифтерінің жобаларын талқылау бойынша жария тыңдауларды, сондай-ақ табиғи монополиялар субъектілерінің тұтынушылар алдындағы жыл сайынғы есептерін тыңдауды ұйымдастыруға қатысады;

33) Министрліктің құзыретіне кіретін мәселелер бойынша тұтынушылармен, табиғи монополиялар субъектілерімен, жергілікті атқарушы органдарымен және басқа да мүдделі тұлғалармен кеңестер мен кездесулер ұйымдастыруға қатысады;

34) Қазақстан Республикасы заңнамасында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

Ескерту. 15-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

### **3. Инспекция қызметін ұйымдастыру**

16. Инспекцияға басшылықты инспекцияға жүктелген міндеттердің орындалуына және оның өз өкілеттіктерін жүзеге асыруына дербес жауапты болатын инспекция басшысы жүзеге асырады.

17. Инспекция басшысын Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Министрмен келісім бойынша аппарат басшысы қызметке тағайындайды және қызметтен босатады.

18. Инспекция басшысының Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Комитет төрағасы қызметке тағайындайтын және қызметтен босататын орынбасарлары болады.

19. Инспекция басшысының өкілеттіктері:

- 1) өз құзыреті шегінде бұйрықтарға қол қоюға;
- 2) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Инспекция қызметкерлерін қызметке тағайындауға және қызметтен босатуға;
- 3) Инспекция қызметкерлерінің міндеттері мен өкілеттіктерін, лауазымдық нұсқаулықтарын бекітуге және айқындауға;
- 4) заңнамада белгіленген тәртіппен Инспекция қызметкерлеріне тәртіптік жаза қолдануға және көтермелеу шараларын қолдануға;
- 5) өз құзыреті шегінде іссапарға жіберу, демалыс беру, Инспекция қызметкерлерінің біліктілігін арттыру мәселелерін шешуге міндетті;
- 6) Комитет басшылығымен келісім бойынша өз құзыреті шегінде іссапар мәселелерін шешуге, жоғары тұрған басшылыққа Инспекциялар басшыларының орынбасарларын және басшының өзін көтермелеу туралы ұсыныстар енгізуге;
- 7) өз құзыреті шегінде инспекцияда сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға бағытталған шараларды қабылдауға және сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды қабылдауға дербес жауапты болады;
- 8) Инспекцияны Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдарда және өзге де ұйымдарда ұсынуға;
- 9) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдар мен өзге де ұйымдарда Инспекцияның мүдделерін білдіру үшін сенімхат беруге міндетті.

Инспекция басшысы болмаған кезеңде оның өкілеттіктерін орындауды қолданыстағы заңнамаға сәйкес оны алмастыратын тұлға жүзеге асырады.

20. Инспекция басшысы өз орынбасарларының өкілеттіктерін қолданыстағы заңнамаға сәйкес айқындайды.

#### 4. Инспекция мүлкі

21. Инспекцияның заңнамада көзделген жағдайларда жедел басқару құқығында оқшауланған мүлкі болуы мүмкін.

Инспекцияның мүлкі оған меншік иесі берген мүлік, сондай-ақ өз қызметі нәтижесінде сатып алынған мүлік және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де көздер есебінен қалыптастырылады.

22. Инспекцияға бекітілген мүлік республикалық меншікке жатады.

23. Егер заңнамада өзгеше белгіленбесе, инспекцияның өзіне бекітілген мүлікті және оған қаржыландыру жоспары бойынша берілген қаражат есебінен сатып алынған мүлікті өз бетінше иеліктен шығаруға немесе оған өзге тәсілмен билік етуге құқығы жоқ.

#### 5. Инспекцияны қайта ұйымдастыру және тарату

24. Инспекцияны қайта ұйымдастыру және тарату Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

"Қазақстан Республикасы Су  
ресурстары және ирригация  
министрлігі Су ресурстарын реттеу,  
қорғау және пайдалану комитетінің Су  
ресурстарын қорғау және пайдалануды  
реттеу жөніндегі Ертіс бассейндік су  
инспекциясы" республикалық  
мемлекеттік мекемесінің ережесіне  
қосымша

Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

**Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Ертіс бассейндік су инспекциясы қызметінің аумақтық салаларының шекараларын сипаттау**

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

Инспекция қызметінің аумағы Ертіс өзенінің бассейнімен, сондай-ақ ағынсыз аймаққа кіретін өзендердің - Өленті, Шідерті, Ащысу және Түндік таяз бассейндерімен анықталады.

Әкімшілік жағынан ол толығымен дерлік Абай облысын, Шығыс Қазақстан және Павлодар облыстарын, сондай-ақ Ақмола (батыста) және Қарағанды (оңтүстік-батыста) облыстарының ұсақ фрагменттерін қамтиды.

Ертіс бассейнінің оңтүстік шекарасы Қазақстан Республикасы мен Қытай Халық Республикасын бөлетін мемлекеттік шекарадан басталады (27-нүкте), Тарбағатай тауларының жотасы және Ақсуат - Үржар аудандарының әкімшілік шекарасы бойынша ілгерілейді (Кіші Сырғанақ асуы маңындағы және 2214 м белгісі бар Қызасу асуындағы учаскелерді қоспағанда, Үржар ауданының аумағына елеусіз кіреберіс өтеді). Қызасу асуынан шекара жоғарыда аталған аудандардың шекарасы бойынша солтүстік-батыс бағытта қозғалуды жалғастырады, одан әрі оңтүстік-батысқа (Үржар ауданының аумағына) бұрылады, базар мен Кіші Үржар өзендері аралығымен өтеді, Тікжолдынасу асуы мен Базар өзенінің жоғарғы ағысын айналып өтіп, солтүстікке қарай Ақсуат ауданына оралады. 26-шы нүктеге дейін (2328-белгі Өкпекті тауы), Аягөз және Ақсуат аудандарының қиылысы ауданына дейін бассейн шекарасының елеусіз бөлігі Ақсуат ауданының аумағы арқылы өтеді және Аягөз өзенінің бойымен созылады.

Өкпекті тауынан (26-нүкте) шекара Ақсуат ауданының аумағы бойынша солтүстік-шығысқа қарай жылжып, Кішкене Бұғаз және Жіңішке өзендерінің арасынан өтеді, Желдіқара тауына дейін 1804 метр ең жоғары белгімен созылады, содан кейін батысқа қарай орап, Орта Бұғаз бен Жіңішкені бөледі. Орта Бұғаз және Жіңішке өзендерінің арасынан өтіп бара жатып, бассейн сызығы Борлы өзенінің сағасы мен Аягөз-Ақсуат аудандарының сызықтары түйіскен жерге дейін созылып, солтүстікке қарай бағытын өзгертеді. Осыдан кейін бассейнің шекарасы Борлы өзенінің бойымен солтүстік-батысқа қарай (Аягөз ауданының аумағы), 1503 белгісінің батысында Еспе-Бұғаз өзені аралығына дейін созылып, солтүстік-шығысқа қарай бағыт алады.

Одан әрі шекара Ақсуат ауданының аумағына енеді, 1189 белгісі бар биіктіктен сәл батысқа қарай, бір жағынан Балта-Тарақ және Еспе өзендерінің суайрықтары, екінші жағынан Үмбет пен Кіндікті бойлай өтеді. Сағымжал тауының жанында (1212-белгі) солтүстік-батысқа бұрылып, Аягөз ауданының аумағы бойынша жүріп, Қайрақты тауының ауданындағы Көкпекті өзенінің басына қарай 1033 (25-нүкте) белгісімен өтеді.

25-ші нүктеден бастап шекара сәл иілу жасайды, алдымен солтүстікке бұрылады, содан кейін оңтүстік-батыс бағытта созылып, Құп өзенінің бойымен Жарма ауданының аумағы арқылы 961 белгісіне дейін созылады. Осы белгіден бассейн сызығы Жарма ауданынан Аягөз ауданына өтеді, Ақкілет, Дөненбай, Қалғұты елді мекендерінен оңтүстікке қарай жылжи отырып, темір және автомагистральді жолды кесіп өтеді, Қалғұты және Айғыз өзендерінің арасын солтүстікке қарай Ақшатау жотасына орайды. Содан кейін ол батысқа қарай 24-ші нүктеге бұрылып, Кособа тауына жетеді, ең жоғары белгісі 1304 метр.

Одан әрі Ақшатау жотасы бойынша, Шет, Сарыөзек, Қос, Құндызды, Мұқыр және Тақыр (солтүстік бөлігі) және Көксала, Балқыбек, Байқошқар (оңтүстік бөлігі) өзендерінің суайрықтары арасында су шаруашылығы бассейнінің шекарасы солтүстік-батысқа қарай Шыңғыстау тауларының суайрығына қарай алдымен Аягөз

ауданының аумағы бойынша және 1119-белгіде жылжиды. Жұмақ Абай ауданының аумағына кіреді. Шекараның одан әрі қозғалысы Шыңғыстау жотасы бойынша солтүстік-батысқа қарай Қызылоба тауының солтүстігінен (1064 белгі), Қарауылөзек, Қарлыбұлақ өзендері мен Бақанас өзенінің жоғарғы ағысы арқылы өтеді. Содан кейін Шатқалан өзенінің бастауынан (Байқошқар өзенінің саласы) басталатын бассейн сызығы оңтүстік-батыс бағытта 1052 белгісі арқылы өтеді. Шаған өзенінің жоғарғы ағысында бассейнің шекарасы солтүстік-батысқа қарай бұрылады, Ақтабекөл көлінің маңынан (оңтүстікке қарай) өтеді және Ақшоқы тауындағы 973 белгісіне жетпей Семей қаласы әкімдігінің әкімшілік бағынысындағы аумаққа солтүстік-батысқа бұрылады. Бұдан әрі шекара сызығы Аягөз ауданы мен Семей қаласының әкімдігіне әкімшілік бағынатын аумақ арасындағы аудандық шекараның солтүстігінде және Барлықкөл көлі ауданында оңтүстік-батысқа қарай 893 белгіге дейін бұрылады, одан әрі батысқа қарай бағытты өзгертеді және Мейізек елді мекенінің маңында 23-ші нүктеге жетеді.

23-ші нүктеден бастап шекара Құрөзек өзеніне параллель солтүстік-батыс бағытта қозғалады. Осы өзеннің бастауында Инспекция желісі оңтүстік-батысқа бұрылып, автожол бойымен жүріп, Абай облысынан Қарағанды облысына көшуді жүзеге асырады және Үшқын, Қосай қыстағының оңтүстігіне, сондай-ақ Белдеутас елді мекеніне өтеді. Бұдан әрі шекара сызығы үш бассейндік инспекцияның: Нұра-Сарысу, Балқаш-Алакөл және Ертіс БИ қызмет аймағының аумағын бөлетін 28-ші нүктеге жетеді.

Солтүстікке қарай бассейн сызығы кент тауларын кесіп өтіп, Қадыр мен Ақжарық өзендері арқылы, Ақтау тауы арқылы өтеді (1175 м) және 29-шы нүктеде Бақты тауына жетеді.

Одан солтүстік-батысқа қарай жүріп Айнабұлақ елді мекенінен батысқа қарай өтеді, автомагистральді екі рет кесіп өтеді және бала Түндік пен Талдықорған өзендерінің арасында орналасқан, Төрелөзен өзені бойымен қозғалысын жалғастыра отырып, Қарағанды-Павлодар шекарасына, Қарасу көзіне жақын (30-нүкте) жетеді.

Оңтүстік-батыс бағытта жүріп, сызық қырғын өзеніне және 749 биіктік белгісіне жақын өтіп, Айыр тауларына жетіп, Оғызтөбе Тауында 793 м белгісіне жетеді (31-нүкте).

Бассейн желісі солтүстікке қарай жылжып, Павлодар облысының аумағына өтеді, содан кейін Ескіжайма елді мекеніне жетеді, шекараны қайтадан кесіп өтіп, Қарағанды облысының аумағына кіріп, батысқа қарай бет алады. 1049 биіктік белгісінен бастап шекара таяз көлдердің оңтүстігінен батыс бағытта, Бұқар Жырау ауданының аумағы арқылы өтіп, Жартас және Аққора өзендерінің су жинау алаңын бөліп, Ақжар ауылының 32-ші нүктесіне жақындағанда солтүстік-шығысқа қарай бағытын күрт өзгертеді.

Ақжар елді мекенінен (32-ші нүкте) шекара Шантимес және Жартас өзендері аралығымен өтіп, одан әрі созылып, 776 және 658 м белгілерге жетеді, содан кейін



солтүстік-шығысқа бұрылады, Қарааши кентінің ауданында Қарағанды және Павлодар облыстарының облыстық шекарасын кесіп өтіп, 584 м белгісіне жетеді, Павлодар облысы Баян ауыл аумағы бойынша солтүстік-батысқа қарай бағытын қайтадан өзгертеді. Бассейннің шекарасы 621 м белгісінің оңтүстігінде және 578 м солтүстігінде орналасқан, № 8 гидроторап су қоймасының оңтүстік-батысында және Қ.Сәтпаев атындағы канал №7 канал гидроторабының батысында өтеді, содан кейін Көктөбе елді мекенін кесіп өтіп, Қарағанды - Павлодар облыстарының әкімшілік желісіне кіреді (33-нүкте) және 34-ші нүктеге дейін жалғасады.

Осы нүктеден бассейнді белгілеу оңтүстік-батысқа қарай Сарыбұлақ тауына қарай жылжиды (35-нүкте).

Бұдан әрі желі Қарағанды облысының (Осакаров ауданы) аумағына қайта кіріп, батысқа қарай 580 биіктік белгісіне дейін барады, одан әрі оңтүстік-батысқа қарай, Құтұмсық елді мекені арқылы, Қаракөл көлінің батысында (36-нүкте) бағытын өзгертеді. Сондай-ақ, бұл нүкте үш бассейндік инспекцияның қызмет аймағын бөлу орны болып табылады: Нұра-Сарысу, Ертіс және Есіл.

Солтүстік-батысқа қарай, бассейн шекарасы автомагистральді кесіп өтіп, Қарғалы өзенінің жоғарғы ағысын айналып өтіп, Ақмола және Қарағанды облыстарының таңбалау сызығына жетеді (37-нүкте).

Белоярка (Ақмола облысының Аршалы ауданы) елді мекенін айналып өтіп, Ерейментау таулары бойымен және Белодым саяжайының (Қарағанды облысының Осакаров ауданы) кордонына жақын жүріп, Өлеңті, Мойылды және Сілеті өзендерінің жоғарғы су алабын бөліп, шекара 705 м белгісімен (38-нүкте) Сүйкімбай тауына дейін жетеді.

Әрі қарай бассейн сызығы Ақмола облысының Ерейментау қалалық үлгісіндегі елді мекеннің қиылысына дейін солтүстік-батысқа бұрылады, Үлкен Шарықты және Ащыкөл көлдерінен солтүстік-шығысқа қарай биіктігі 431 м (39-нүкте) Қоянды тауына дейін жылжиды.

Осы нүктеден бассейн желісі солтүстік-шығысқа, Санқасы мен Майсор көлдерінің оңтүстігіне, Танеке және Катпа өзендерінің аралығымен Павлодар-Ақмола облыстарының шекарасына (40-нүкте) бағытталады.

Бұдан әрі су шаруашылығы бассейнінің шекарасы Ақтоғай ауданы мен Павлодар облысының Екібастұз қалалық әкімшілігін бөлетін әкімшілік шекара бойынша қатаң түрде өтеді (41-нүкте).

Одан әрі желі солтүстік-шығысқа қарай күрт бұрылып, Шолақсор мен Шығанақ көлдерінің арасынан өтіп, Солтүстік Қазақстан мен Павлодар облыстарын бөлетін әкімшілік сызыққа дейін жетеді (42-нүкте).

Бұдан әрі шекара Солтүстік Қазақстан және Павлодар облыстарын бөлетін сызық бойынша жалғасады, содан кейін Ертіс ауданының аумағы бойынша солтүстікке бағытын өзгертеді. Сладковское елді мекенінің батысынан өтеді және 154 белгісінің

шығысында солтүстік-батысқа қарай Жарсор кентіне дейін, Солтүстік Қазақстан және Павлодар облыстарының әкімшілік шекарасына (43-нүкте) дейін созылады.

Содан кейін су шаруашылығы бассейнінің шекарасы Солтүстік Қазақстан және Павлодар облыстарының әкімшілік белгілеу желісі бойынша, Силентітениз көлі бойымен қатаң түрде өтеді және Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясын бөлетін мемлекеттік шекараға дейін жетеді (44-нүкте).

Солтүстік пен шығыста бассейндік инспекция қызметінің аумағы шекара (44-ші нүктеден 27-ші нүктеге дейін) іргелес мемлекеттердің мемлекеттік шекарасымен сәйкес келеді (Үгілген асуына дейін, 3871-ші белгіге жақын - Ресей Федерациясымен және Хабарасу асуына дейін - Қытай Халық Республикасымен).

### **Ертіс бассейнінің бұрылыс нүктелерінің географиялық координаттары**

| № нүктелер | С.Ш. - градус° | С.Ш. - мин. | В.Д. - градус° | В.Д. - мин. |
|------------|----------------|-------------|----------------|-------------|
| 23         | 48°            | 53'         | 77°            | 25'         |
| 24         | 48°            | 14'         | 79°            | 39'         |
| 25         | 48°            | 21'         | 81°            | 8'          |
| 26         | 47°            | 32'         | 81°            | 40'         |
| 27         | 47°            | 12'         | 83°            | 1'          |
| 28         | 49°            | 1'          | 76°            | 9'          |
| 29         | 49°            | 27'         | 76°            | 21'         |
| 30         | 50°            | 12'         | 75°            | 51'         |
| 31         | 49°            | 59'         | 75°            | 1'          |
| 32         | 50°            | 15'         | 74°            | 29'         |
| 33         | 51°            | 12'         | 73°            | 59'         |
| 34         | 51°            | 14'         | 73°            | 52'         |
| 35         | 50°            | 56'         | 73°            | 44'         |
| 36         | 50°            | 48'         | 73°            | 12'         |
| 37         | 50°            | 52'         | 7°             | 0'          |
| 38         | 51°            | 31'         | 73°            | 11'         |
| 39         | 52°            | 6'          | 73°            | 24'         |
| 40         | 52°            | 19'         | 73°            | 59'         |
| 41         | 52°            | 30'         | 74°            | 16'         |
| 42         | 52°            | 39'         | 73°            | 55'         |
| 43         | 53°            | 10'         | 73°            | 46'         |
| 44         | 53°            | 25'         | 73°            | 26'         |

Қазақстан Республикасы  
Су ресурстары және ирригация  
министрлігі Су ресурстарын  
реттеу, қорғау және пайдалану  
комитеті төрағасының м.а.

**"Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Есіл бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесі**

**Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

## **1. Жалпы ереже**

1. "Қазақстан Республикасының Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Есіл бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі - Инспекция) Қазақстан Республикасының Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің (бұдан әрі - Комитет) өз құзыреті шегінде су қорын қорғау және пайдалану саласындағы іске асыру, бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыратын аумақтық органы болып табылады. Инспекцияның Ақмола және Солтүстік Қазақстан облыстарында бөлімдері бар.

**Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

2. Инспекция өз қызметін Қазақстан Республикасының Конституциясына және заңдарына, Қазақстан Республикасының Президенті мен Үкіметінің актілеріне, өзге де нормативтік құқықтық актілерге, сондай-ақ осы Ережеге сәйкес жүзеге асырады.

Инспекция қызметінің аумақтық салаларының шекараларының сипаттамасы осы Ережеге қосымшада берілген.

3. Инспекция мемлекеттік мекеменің ұйымдық-құқықтық нысанындағы заңды тұлға болып табылады, мемлекеттік тілде өз атауы бар мөрі мен мөртабандары, белгіленген үлгідегі бланкілері, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қазынашылық органдарында шоттары болады.

4. Инспекция азаматтық-құқықтық қатынастарға өз атынан түседі.

5. Инспекция, егер оған заңнамаға сәйкес уәкілеттік берілген болса, мемлекет атынан азаматтық-құқықтық қатынастардың тарапы болуға құқылы.

6. Инспекция өз құзыретінің мәселелері бойынша заңнамада белгіленген тәртіппен инспекция басшысының бұйрықтарымен ресімделетін шешімдер қабылдайды.

7. Штат санының құрылымы мен лимиті қолданыстағы заңнамаға сәйкес бекітіледі.

8. Инспекцияның орналасқан жері: Қазақстан Республикасы, индексі 000001, Астана қаласы, Сарыарқа ауданы, Сейфуллин көшесі, 29 үй, вп-4.

9. Мемлекеттік органның толық атауы – "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Есіл бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесі.

**Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

10. Осы Ереже инспекцияның құрылтай құжаты болып табылады.

11. Инспекция қызметін қаржыландыру республикалық бюджеттен жүзеге асырылады.

12. Инспекцияға кәсіпкерлік субъектілерімен инспекцияның функциялары болып табылатын міндеттерді орындау тұрғысында шарттық қатынастарға түсуге тыйым салынады.

Егер Инспекцияға заңнамалық актілермен кірістер әкелетін қызметті жүзеге асыру құқығы берілсе, онда мұндай қызметтен алынған кірістер мемлекеттік бюджеттің кірісіне жіберіледі.

## **2. Инспекцияның негізгі міндеттері, функциялары және құқықтары**

13. Міндеттері:

1) су ресурстарын басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру мәселелері бойынша үйлестіруді қамтамасыз етеді;

2) су қорын қорғау және пайдалану саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды қамтамасыз етеді;

3) өз құзыреті шегінде Инспекцияға жүктелген өзге де міндеттерді жүзеге асырады.

**Ескерту. 13-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

14. Инспекцияның құқықтары мен міндеттері:

1) өз құзыреті шегінде орындау үшін міндетті нормативтік құқықтық актілерді қабылдауға;

2) заңнамада белгіленген тәртіппен мемлекеттік органдардан, ұйымдардан, олардың лауазымды адамдарынан қажетті ақпарат пен материалдарды сұратуға және алуға;

3) қолданыстағы заңнамалық актілерде көзделген өзге де құқықтар мен міндеттерді жүзеге асыруға міндетті.

15. Функциялары:

1) су қатынастары субъектілерінің қызметін үйлестіруді жүзеге асырады;

2) Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес су қорын қорғау және пайдалану саласындағы әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарайды және қарауға қатысады;

3) су қорын қорғау және пайдалану саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

4) жеке және заңды тұлғалар жүргізетін, су объектілерінің сарқылуын болғызбауға бағытталған су қорғау іс-шараларын келіседі;

5) Қазақстан Республикасының су заңнамасында және "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен арнаулы су пайдалануға рұқсатты беруді, ұзартуды, қайта ресімдеуді, тоқтата тұруды және оның қолданылуын тоқтатуды жүзеге асырады;

6) облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының су қорын қорғау және пайдалану саласында өздеріне жүктелген функцияларды сақтауын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

7) арнаулы су пайдалануға рұқсаттың болуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

8) суды бастапқы есепке алуды жүргізу және ол бойынша есептілікті уақтылы ұсыну жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

9) гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

10) жерүсті су объектілерінің су қорғау аймақтары мен белдеулерінің шекаралары шегінде, сондай-ақ тікелей су объектілерінде шаруашылық қызметтің белгіленген режимінің сақталуын, оның ішінде:

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде судың жай-күйіне әсер ететін құрылысжайлар мен басқа да объектілерді орналастыруды, жобалауды және салуды, реконструкциялауды бассейндік су инспекциясымен келісудің болуын;

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын келісудің болуын;

мынадай:

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылысжайларды және судың жай-күйіне әсер ететін басқа да объектілерді салуға, реконструкциялауға арналған бассейндік су инспекциясымен келісілген жобалау құжаттамасы;

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық

шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын бассейндік су инспекциясымен келісу шарттарының сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

11) су шаруашылығы құрылысжайлары мен гидротехникалық құрылысжайларды пайдалану қағидаларының сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

12) алынған су ресурстары мен тазартылған сарқынды суларды ағызу көлемін есепке алуға арналған өлшеу құралдарының болуын, жарамды күйде болуын (жарамдылығын) және оларды тексеру мерзімдерінің сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

13) рұқсатта белгіленген шарттар мен талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

14) су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде өз бетінше су пайдалануға жол берілмеуін және шаруашылық қызметті жүзеге асыруға Қазақстан Республикасының Су кодексінде белгіленген тыйым салулардың сақталуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

15) тиісті бассейн шегінде су объектілерін қалпына келтіру және қорғау туралы бассейндік келісімдерді дайындауды және іске асыруды жүзеге асырады;

16) су ресурстарын пайдалануды мемлекеттік есепке алуды, мемлекеттік су кадастрын және су объектілері мен су ресурстарына мемлекеттік мониторинг жүргізуді ұйымдастырады;

17) мыналарды:

жер учаскесіне құқық беруді, жерге орналастыру жобасын және су қоры жерлерінің құрамынан және су қорғау аймақтары шегінде жер учаскесінің нысаналы мақсатын өзгертуді;

аумақтардың қала құрылысын жоспарлаудың кешенді схемаларын, елді мекендердің бас жоспарларын, егжей-тегжейлі жоспарлау жобаларын;

су қорын қорғау, су ресурстарын пайдалану және су шаруашылығы жүйелерін дамыту жөніндегі іс-шаралар бөлігінде облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың даму жоспарларын;

жергілікті маңызы бар балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе) учаскелерінің тізбесін;

су шаруашылығы құрылысжайлары және (немесе) гидротехникалық құрылысжайлар бар балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе) учаскелерінің тізбесін балық аулауды және аквашаруашылықты жүргізу үшін конкурсқа шығарғанға дейін келісуді жүзеге асырады;

18) су объектілерінің жай-күйіне әсер ететін құрылысжайлар мен басқа да объектілерді орналастыруды, жобалауды және салуды, реконструкциялауды, сондай-ақ

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұнғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын келісуді жүзеге асырады;

19) су пайдаланудың жедел лимиттерін айқындайды;

20) тиісті су шаруашылығы бассейні бойынша су шаруашылығы баланстарын әзірлеуге қатысады және оны бекітеді;

21) су қорын қорғау және пайдалану бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар туралы халыққа хабар береді;

22) реттелетін саладағы мәселелер бойынша облыстардың (республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) жергілікті атқарушы органдарымен және басқа да мүдделі мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл жасайды;

23) арнаулы су пайдалану құқығын жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалар су тарту немесе ағызу құрылысжайларының өлшеу аспаптарында және (немесе) құрылғыларында орнататын суды есепке алу аспаптарын пломбалайды;

24) бассейндік кеңестердің қызметін ұйымдастырады, бассейндік кеңестердің өткізілген отырыстары және олардың ұсынымдары туралы ақпаратты интернет-ресурста орналастырады;

25) жерүсті су ағынын реттеу кезінде гидротехникалық құрылысжайлар жұмысының су режимін бекітеді;

26) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде су қорын қорғау және пайдалану саласында белгіленген нормалар мен ережелерді бұза отырып жүзеге асырылатын су шаруашылығы құрылысжайларының, гидротехникалық құрылысжайлар мен өзге де объектілердің құрылысын тоқтату туралы талаптар қояды;

27) Қазақстан Республикасы су заңнамасының бұзылғаны туралы материалдарды Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес бұзушыларды жауапқа тарту үшін құқық қорғау органдары мен сотқа жібереді;

28) Қазақстан Республикасының су заңнамасы бұзылған жағдайда мемлекетке келтірілген залалды өтеу туралы сотқа талап-арыз береді;

29) су қорғау аймақтары мен белдеулерін, олардың шекараларын белгілеу бойынша жобалау құжаттамасын және оларды шаруашылыққа пайдалану режимін келіседі;

30) тіркеу шифрларын беру үшін гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі декларациясын тіркейді;

31) шағымдалатын мәселелер шегінде су қорын қорғау және пайдалану саласындағы уәкілетті органның тексеру нәтижелері туралы актісіне шағымдарды қарайды;

32) табиғи монополиялар субъектілері тарифтерінің жобаларын талқылау бойынша жария тыңдауларды, сондай-ақ табиғи монополиялар субъектілерінің тұтынушылар алдындағы жыл сайынғы есептерін тыңдауды ұйымдастыруға қатысады;

33) Министрліктің құзыретіне кіретін мәселелер бойынша тұтынушылармен, табиғи монополиялар субъектілерімен, жергілікті атқарушы органдарымен және басқа да мүдделі тұлғалармен кеңестер мен кездесулер ұйымдастыруға қатысады;

34) Қазақстан Республикасы заңнамасында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

**Ескерту. 15-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

### **3. Инспекция қызметін ұйымдастыру**

16. Инспекцияға басшылықты инспекцияға жүктелген міндеттердің орындалуына және оның өз өкілеттіктерін жүзеге асыруына дербес жауапты болатын инспекция басшысы жүзеге асырады.

17. Инспекция басшысын Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Министрмен келісім бойынша аппарат басшысы қызметке тағайындайды және қызметтен босатады.

18. Инспекция басшысының Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Комитет төрағасы қызметке тағайындайтын және қызметтен босататын орынбасарлары болады.

19. Инспекция басшысының өкілеттіктері:

1) өз құзыреті шегінде бұйрықтарға қол қоюға;

2) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Инспекция қызметкерлерін қызметке тағайындауға және қызметтен босатуға;

3) Инспекция қызметкерлерінің міндеттері мен өкілеттіктерін, лауазымдық нұсқаулықтарын бекітуге және айқындауға;

4) заңнамада белгіленген тәртіппен инспекция қызметкерлеріне тәртіптік жаза қолдануға және көтермелеу шараларын қолдануға;

5) өз құзыреті шегінде іссапарға жіберу, демалыс беру, Инспекция қызметкерлерінің біліктілігін арттыру мәселелерін шешуге;

6) Комитет басшылығымен келісім бойынша өз құзыреті шегінде іссапар мәселелерін шешуге, жоғары тұрған басшылыққа инспекциялар басшыларының орынбасарларын және басшының өзін көтермелеу туралы ұсыныстар енгізуге;

7) өз құзыреті шегінде инспекцияда сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға бағытталған шараларды қабылдауға және сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды қабылдауға дербес жауапты болады;



8) Инспекцияны Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдарда және өзге де ұйымдарда ұсынуға;

9) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдар мен өзге де ұйымдарда Инспекцияның мүдделерін білдіру үшін сенімхат беруге міндетті.

Инспекция басшысы болмаған кезеңде оның өкілеттіктерін орындауды қолданыстағы заңнамаға сәйкес оны алмастыратын тұлға жүзеге асырады.

20. Инспекция басшысы өз орынбасарларының өкілеттіктерін қолданыстағы заңнамаға сәйкес айқындайды.

#### **4. Инспекция мүлкі**

21. Инспекцияның заңнамада көзделген жағдайларда жедел басқару құқығында оқшауланған мүлкі болуы мүмкін.

Инспекцияның мүлкі оған меншік иесі берген мүлік, сондай-ақ өз қызметі нәтижесінде сатып алынған мүлік және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де көздер есебінен қалыптастырылады.

22. Инспекцияға бекітілген мүлік республикалық меншікке жатады.

23. Егер заңнамада өзгеше белгіленбесе, Инспекцияның өзіне бекітілген мүлікті және оған қаржыландыру жоспары бойынша берілген қаражат есебінен сатып алынған мүлікті өз бетінше иеліктен шығаруға немесе оған өзге тәсілмен билік етуге құқығы жоқ.

#### **5. Инспекцияны қайта ұйымдастыру және тарату**

24. Инспекцияны қайта ұйымдастыру және тарату Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

"Қазақстан Республикасы Су  
ресурстары және ирригация  
министрлігі Су ресурстарын реттеу,  
қорғау және пайдалану комитетінің Су  
ресурстарын қорғау және пайдалануды  
реттеу жөніндегі Есіл бассейндік су  
инспекциясы" республикалық  
мемлекеттік мекемесінің ережесіне  
қосымша

**Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

**Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Есіл бассейндік су инспекциясы қызметінің аумақтық салаларының шекараларын сипаттау**

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

Инспекция қызметінің аумағы Есіл өзенінің бассейнімен, Есіл-Ертіс өзендерінің аралығы салалары мен іргелес ағынсыз аймақтарымен (Шаглинка, Сілеті) анықталады.

Әкімшілік жағынан ол Солтүстік Қазақстан және Ақмола облыстарының аумағын, Қостанай (батыста), Павлодар (шығыста) және Қарағанды (оңтүстік-шығыста) облыстарының елеусіз фрагменттерін толығымен қамтиды.

Есіл бассейнінің шығыс шекарасы Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясының мемлекеттік шекарасынан басталады (44-нүкте) және Селетітениз көлінің жағалау сызығымен, Солтүстік Қазақстан мен Павлодар облыстарын бөлетін әкімшілік шекарамен (43-нүкте) жүреді.

Жарсор кентінің жанындағы 43-ші нүктеден бастап шекара Ертіс ауданының аумағы бойынша оңтүстік-шығысқа қарай жалғасады және 154-белгінің шығысында (Сладковское елді мекенінің батысында) Солтүстік Қазақстан және Павлодар облыстарын бөлетін сызық бойынша қатаң оңтүстікке қарай кетеді (42-нүкте).

Одан әрі бассейн желісі оңтүстік-шығысқа бұрылады, Шолақсор және Шығанақ көлдері арасында өтеді және Ақтоғай ауданы мен Павлодар облысының Екібастұз қалалық әкімшілігін бөлетін әкімшілік сызыққа жетеді (41-нүкте).

41-ші нүктеден 40-шы нүктеге дейін су шаруашылығы бассейнінің шекарасы Ақтоғай ауданы мен Павлодар облысының Екібастұз қалалық әкімшілігін бөлетін әкімшілік шекара бойынша қатаң түрде өтеді және Павлодар және Ақмола облыстарын бөлетін шекараға жақындайды (40-нүкте).

Облыстық шекарадан бассейн сызығы оңтүстік-батысқа қарай созылып, Санқасы мен Майсор көлдерінен оңтүстікке қарай, Танеке және Катпа өзендерінің аралығымен өтіп, Қоянды тауындағы 431 м биіктік белгісіне дейін жетеді (39-нүкте).

Әрі қарай бассейнің шегі Үлкен Шарықты және Ащыкөл көлдерінен шығысқа қарай Ақмола облысының Ерейментау қалалық үлгісіндегі елді мекеннің қиылысына дейін жалғасады, содан кейін оңтүстік-шығысқа қарай 705 м белгісі бар Сүйкімбай тауына бұрылады (38-нүкте).

38-ші нүктеден бастап шекара оңтүстік-батыс бағытта Ерейментау ауданының Алғабас елді мекеніне дейін өтеді, содан кейін Ерейментау жотасы бойынша оңтүстік-шығысқа қарай ауытқып, Қарағанды облысы Осакаров ауданының аудан сызығын екі рет кесіп өтеді. Белоярка саяжайының кордонына жақын (Қарағанды облысының Осакаров ауданы) бассейн желісі оңтүстік-батысқа қарай Ленинское елді мекеніне қарай бұрылады, Олента, Мойылды және Сілеті бассейндерінің жоғарғы

өзендерінің суайрығымен өтеді, Белоярка (Ақмола облысының Аршалы ауданы) елді мекенін айналып өтіп, оңтүстік-шығысқа қарай бағытын өзгерте отырып, Қарағанды және Ақмола облыстарының облыстық шекарасына жақындайды (37-тармақ).

Бұдан әрі желі Қарағанды облысының (Осакаров ауданы) аумағы бойынша оңтүстік-шығысқа қарай 755 биіктік белгісіне дейін, үш бассейндік инспекцияның қызмет аймағын бөлу нүктесіне: Нұра-Сарысу, Ертіс және Есіл (36-нүкте) жіберіледі.

Оңтүстік-батысқа қарай бағытын өзгерте отырып, су шаруашылығы бассейнінің шекарасы Нияз таулары арқылы, 814 (Жақсы Нияз тауы) және 748 (Жаман Нияз тауы) биіктік белгілері арқылы өтеді (бұл ретте осы екі белгінің арасында Есіл өзенінің бастауын айналып өтеді) және 773 м (45-нүкте) белгісі бар нүктеге дейін созылады.

Әрі қарай, батыс бағытта бассейннің шегі 686 биіктік белгісі бар Нияз тауы арқылы өтеді, Астана-Қарағанды темір жолын кесіп өтеді және Батпақты ауылы мен 653 белгісі арасындағы ауданда Есіл өзені (Жыланды, Балабатпақ және Батпақ өзендері) және Нұра өзендері (Үлкен Құндызды өзені) бассейндерінің су алабын белгілей отырып, солтүстік-батысқа бұрылады. Содан кейін шекара оңтүстік-батыс бағытта, Осакаровка елді мекенінің оңтүстігінде, Үлкен Құндызды өзенінің солтүстігінде созылып, Ақмола және Қарағанды облыстарын бөлетін облыстық шекараны кесіп өтіп, Ұзыбай шоқысының 547 белгісіне дейін жетеді (46-нүкте).

Ақмола облысы Аршалы ауданының аумағымен солтүстік-батыс бағытта жүріп, Есіл бассейнінің сызығы 486 және 475 белгілерінің арасынан өтіп, Көкпекті өзенінің жоғарғы ағысын айналып өтіп, 464 белгісіне жақындайды. Жібек Жолы кентіне дейін (Аршалы ауданы) бассейн желісі Целиноград және Аршалы аудандарын бөлетін әкімшілік шекара бойынша өтеді. Пригородное және Қосшы (солтүстікке қарай) кенттеріне дейін желі Астана қаласы мен Целиноград ауданының әкімшілік шекарасы бойынша өтеді. Одан әрі Целиноград ауданының аумағы арқылы Тайтөбе елді мекені арқылы оңтүстік-батысқа, Нұра және Есіл өзендерінің суайрығы бойынша және Шенет кентінің маңындағы ауданда бағытын солтүстік-батысқа өзгертеді және Жаланапш көлінің солтүстігінде орналасқан 47-ші нүктеде, Қорғалжын-Астана автомагистралімен қиылысу пунктінде (47-нүкте) жабылады.

Содан кейін су шаруашылығы бассейнінің шекарасы сол автомагистраль бойымен оңтүстік-батысқа қарай 424 м белгісі бар биіктік арқылы бұрылады және Жантеке кентінен бастап 353 белгіге дейінгі ауданда Қорғалжын және Егіндікөл аудандарын бөлетін шекарамен өтеді. Одан әрі шекара 373 белгісі арқылы солтүстік-батысқа қарай Спиридоновка елді мекені, Жосалы көлінің солтүстігінен Астрахан және Егіндікөл аудандарының шекарасына дейін бұрылады. Солтүстікке бұрылып, жоғарыда аталған аудандардың шекарасымен 391 белгісіне дейін барады, содан кейін батысқа қарай бұрылады теміржолды кесіп өтеді, ал оңтүстік жағынан Бесбидайық разъезі 354 м белгісіне жетеді (48-нүкте).

48-ші нүктеден бассейн сызығы оңтүстік-батысқа бұрылады, Жолан және Бауман елді мекендері арасында өтеді, Егіндікөл және Атбасар аудандарының шекарасын кесіп өтеді, Есенкелді елді мекенінің жанынан өтіп, Қарағанды және Ақмола облыстарын бөлетін әкімшілік шекараға жетеді (49-нүкте).

Жоғарыда аталған әкімшілік шекара бойынша одан әрі шығыс бағытта автомагистральға қарай жүріп, шекара, Нұра ауданының аумағы бойынша жүріп, алдымен оңтүстікке, содан кейін оңтүстік-шығысқа қарай бұрылып, Оңтүстік жағынан Талды, Ащылы өзендерінің арнасын айналып өтіп, Құнақай көлі сарыдонгал тауындағы 400 белгісіне жетеді (50-нүкте).

50-ші нүктеден бастап желі 453 және 520-шы белгілер арқылы оңтүстік-батысқа қарай жалғасады, Нұра және Ұлытау аудандарының әкімшілік шекарасын кесіп өтеді, одан әрі Терісаққан және Қыпшақ өзендері бассейндерінің су алабын белгілей отырып, 575-ші белгі арқылы өтеді. Сарыжол тауындағы 589 белгісінен бастап бассейн сызығы оңтүстік-шығысқа, содан кейін батысқа бұрылады (осылайша Терісаққан өзенінің жоғарғы бөлігін оңтүстік жағынан айналып өтеді) және 748 белгісіне Бақаншанышқанмен түйіседі (51-нүкте).

Терісаққан өзенінің жоғарғы ағысын айналып өтуді жалғастыра отырып, бассейн сызығы алдымен оңтүстікке, содан кейін батысқа қарай үш бассейндік инспекцияның: Нұра-Сарысу, Есіл және Тобыл-Торғай қызметінің қиылысу нүктесіне дейін жалғасады. Бараккөл көліне жетпей, шекара солтүстік-батысқа қарай 638 белгіге дейін бұрылады, содан кейін батысқа қарай бұрылып, балға өзенінің жоғарғы жағымен Қоскөл көлінің (оңтүстікке қарай) Көлбұлақ бұлағынан өтеді. Одан әрі солтүстікке қарай бағытын өзгертеді, Үлкен Сабасалды мен Торғай өзендері аралығындағы ауданда Қостанай және Қарағанды облыстарының облыстық шекараларын кесіп өтеді. Содан кейін Қостанай облысы Амангелді ауданының шекарасын екі рет кесіп өтіп, Арқалық г. А. аумағына өтеді, Қайыңды (Ақсоқыр) және Бала Терісаққан өзендері арқылы 470 белгіге дейін Қайыңды тауы (52-нүкте) өтеді.

Өзен аралығын белгілеуді жалғастыра отырып, бассейн сызығы күрт шығысқа, содан кейін солтүстікке қарай бұрылып, 416 және 392 белгілерінен өтеді. 392 белгіден кейін желі Ащытасты өзенінің бастауын Арқалық қаласына дейін қоршап тұрған доғамен өтеді, содан кейін Родина кенті арқылы солтүстікке қарай Қостанай және Ақмола облыстарын бөлетін әкімшілік шекараға дейін бұрылады (53-нүкте).

53-ші нүктеден 54-ші нүктеге дейін (316-белгі Сарыадыр тауы) шекара сызығы учаскені қоспағанда, дәл сол облыстық әкімшілік сызық бойынша қатаң өтеді: 347 м биіктіктен батысқа қарай Жарқайың ауданының аумағына кіріп, Қарынсалды өзенінің жоғарғы жағында дөңес доға түзеді және 330-шы белгіде қайтадан облыстық шекараға оралады. Бұдан әрі осы белгіден шекара Қостанай және Ақмола облыстарының әкімшілік сызығы бойынша қатаң қозғалады және 316 (54-нүкте) биіктік белгісіне дейін жетеді.

54-ші нүктеден бастап Ақмола облысы Жарқайың ауданының аумағы арқылы өтетін бассейн сызығы өз бағытын солтүстікке қарай өзгертіп, одан кейін батысқа қарай бұрылып, Мойылды өзенінің жоғарғы ағысын 322 биіктік белгісіне қарай бұрады . Одан әрі шекара солтүстікке бұрылады, Жарқайың және Есіл аудандарының аудандық шекарасы арқылы өтеді және 313 биіктік белгісіне жақын батысқа қарай доға тәрізді бұрылыс жасайды, одан кейін Қостанай облысы Есіл, Жарқайың Ақмола облысы мен Қарасу ауданының әкімшілік шекараларының қиылысу нүктесіне жақындайды (55-нүкте).

Осы нүктеден 56-шы нүктеге дейін бассейн сызығы Қостанай, Ақмола және Солтүстік Қазақстан облыстарын бөлетін әкімшілік шекара бойынша қатаң өтеді (56-нүкте).

Осыдан кейін су шаруашылығы учаскесінің сызығы әкімшілік шекара бойынша қатаң өтеді, бірақ қазір Қостанай және Солтүстік Қазақстан облыстарын бөліп жатыр және Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясының мемлекеттік шекарасына жетеді және Филиппово елді мекеніне жақын 57-ші нүктеде жабылады. Есіл бассейнінің Солтүстік сызығы Қазақстан-Ресей шекарасы бойынша өтеді (57-ші нүктеден 44-ші нүктеге дейін).

Есіл бассейнінің бұрылу нүктелерінің географиялық координаттары

| № нүктелер | С.Ш. - градус° | С.Ш. - мин. | В.Д. - градус° | В.Д. - мин. |
|------------|----------------|-------------|----------------|-------------|
| 36         | 50°            | 48'         | 73°            | 12'         |
| 37         | 50°            | 52'         | 7°             | 0'          |
| 38         | 51°            | 31'         | 73°            | 11'         |
| 39         | 52°            | 6'          | 73°            | 24'         |
| 40         | 52°            | 19'         | 73°            | 59'         |
| 41         | 52°            | 30'         | 74°            | 16'         |
| 42         | 52°            | 39'         | 73°            | 55'         |
| 43         | 53°            | 10'         | 73°            | 46'         |
| 44         | 53°            | 25'         | 73°            | 26'         |
| 45         | 50°            | 27'         | 73°            | 5'          |
| 46         | 50°            | 29'         | 72°            | 2'          |
| 47         | 51°            | 5'          | 71°            | 0'          |
| 48         | 51°            | 16'         | 68°            | 57'         |
| 49         | 50°            | 48'         | 68°            | 34'         |
| 50         | 50°            | 11'         | 68°            | 1'          |
| 51         | 49°            | 23'         | 67°            | 41'         |
| 52         | 49°            | 45'         | 66°            | 48'         |
| 53         | 50°            | 29'         | 66°            | 58'         |
| 54         | 50°            | 57'         | 65°            | 56'         |
| 55         | 51°            | 23'         | 65°            | 31'         |
| 56         | 52°            | 26'         | 66°            | 0'          |
|            |                |             |                |             |

|    |     |     |     |    |
|----|-----|-----|-----|----|
| 57 | 54° | 38' | 66° | 4' |
|----|-----|-----|-----|----|

Қазақстан Республикасы  
Су ресурстары және ирригация  
министрлігі Су ресурстарын  
реттеу, қорғау және пайдалану  
комитеті төрағасының м.а.  
2024 жылғы 23 шілдедегі  
№ 1-НҚ бұйрығына  
5-қосымша

**"Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Жайық-Каспий бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесі**

**Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

## **1. Жалпы ереже**

1. "Қазақстан Республикасының Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Жайық-Каспий бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі - Инспекция) Қазақстан Республикасының Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің (бұдан әрі - Комитет) өз құзыреті шегінде су қорын қорғау және пайдалану саласындағы іске асыру, бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыратын аумақтық органы болып табылады. Инспекцияның Маңғыстау, Батыс Қазақстан және Ақтөбе облыстарында бөлімдері бар.

**Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

2. Инспекция өз қызметін Қазақстан Республикасының Конституциясына және заңдарына, Қазақстан Республикасының Президенті мен Үкіметінің актілеріне, өзге де нормативтік құқықтық актілерге, сондай-ақ осы Ережеге сәйкес жүзеге асырады.

Инспекция қызметінің аумақтық салаларының шекараларының сипаттамасы осы Ережеге қосымшада берілген.

3. Инспекция мемлекеттік мекеменің ұйымдық-құқықтық нысанындағы заңды тұлға болып табылады, мемлекеттік тілде өз атауы бар мөрі мен мөртабандары, белгіленген үлгідегі бланкілері, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қазынашылық органдарында шоттары болады.

4. Инспекция азаматтық-құқықтық қатынастарға өз атынан түседі.

5. Инспекция, егер оған заңнамаға сәйкес уәкілеттік берілген болса, мемлекет атынан азаматтық-құқықтық қатынастардың тарапы болуға құқылы.

6. Инспекция өз құзыретінің мәселелері бойынша заңнамада белгіленген тәртіппен инспекция басшысының бұйрықтарымен ресімделетін шешімдер қабылдайды.

7. Штат санының құрылымы мен лимиті қолданыстағы заңнамаға сәйкес бекітіледі.

8. Инспекцияның орналасқан жері: Қазақстан Республикасы, индексі 060002, Атырау қаласы, Абай көшесі, 10а үй.

9. Мемлекеттік органның толық атауы – "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Жайық-Каспий бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесі.

**Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

10. Осы Ереже инспекцияның құрылтай құжаты болып табылады.

11. Инспекция қызметін қаржыландыру республикалық бюджеттен жүзеге асырылады.

12. Инспекцияға кәсіпкерлік субъектілерімен инспекцияның функциялары болып табылатын міндеттерді орындау тұрғысында шарттық қатынастарға түсуге тыйым салынады.

Егер Инспекцияға заңнамалық актілермен кірістер әкелетін қызметті жүзеге асыру құқығы берілсе, онда мұндай қызметтен алынған кірістер мемлекеттік бюджеттің кірісіне жіберіледі.

## **2. Инспекцияның негізгі міндеттері, функциялары және құқықтары**

13. Міндеттері:

1) су ресурстарын басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру мәселелері бойынша үйлестіруді қамтамасыз етеді;

2) су қорын қорғау және пайдалану саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды қамтамасыз етеді;

3) өз құзыреті шегінде Инспекцияға жүктелген өзге де міндеттерді жүзеге асырады.

**Ескерту. 13-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

14. Инспекцияның құқықтары мен міндеттері:

1) өз құзыреті шегінде орындау үшін міндетті нормативтік құқықтық актілерді қабылдауға;

2) заңнамада белгіленген тәртіппен мемлекеттік органдардан, ұйымдардан, олардың лауазымды адамдарынан қажетті ақпарат пен материалдарды сұратуға және алуға;

3) қолданыстағы заңнамалық актілерде көзделген өзге де құқықтар мен міндеттерді жүзеге асыруға міндетті.

15. Функциялары:

1) су қатынастары субъектілерінің қызметін үйлестіруді жүзеге асырады;

2) Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес су қорын қорғау және пайдалану саласындағы әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарайды және қарауға қатысады;

3) су қорын қорғау және пайдалану саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

4) жеке және заңды тұлғалар жүргізетін, су объектілерінің сарқылуын болғызбауға бағытталған су қорғау іс-шараларын келіседі;

5) Қазақстан Республикасының су заңнамасында және "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен арнаулы су пайдалануға рұқсатты беруді, ұзартуды, қайта ресімдеуді, тоқтата тұруды және оның қолданылуын тоқтатуды жүзеге асырады;

6) облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының су қорын қорғау және пайдалану саласында өздеріне жүктелген функцияларды сақтауын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

7) арнаулы су пайдалануға рұқсаттың болуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

8) суды бастапқы есепке алуды жүргізу және ол бойынша есептілікті уақтылы ұсыну жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

9) гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

10) жерүсті су объектілерінің су қорғау аймақтары мен белдеулерінің шекаралары шегінде, сондай-ақ тікелей су объектілерінде шаруашылық қызметтің белгіленген режимінің сақталуын, оның ішінде:

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде судың жай-күйіне әсер ететін құрылысжайлар мен басқа да объектілерді орналастыруды, жобалауды және салуды, реконструкциялауды бассейндік су инспекциясымен келісудің болуын;

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын келісудің болуын;

мынадай:



су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылысжайларды және судың жай-күйіне әсер ететін басқа да объектілерді салуға, реконструкциялауға арналған бассейндік су инспекциясымен келісілген жобалау құжаттамасы;

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын бассейндік су инспекциясымен келісу шарттарының сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

11) су шаруашылығы құрылысжайлары мен гидротехникалық құрылысжайларды пайдалану қағидаларының сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

12) алынған су ресурстары мен тазартылған сарқынды суларды ағызу көлемін есепке алуға арналған өлшеу құралдарының болуын, жарамды күйде болуын (жарамдылығын) және оларды тексеру мерзімдерінің сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

13) рұқсатта белгіленген шарттар мен талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

14) су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде өз бетінше су пайдалануға жол берілмеуін және шаруашылық қызметті жүзеге асыруға Қазақстан Республикасының Су кодексінде белгіленген тыйым салулардың сақталуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

15) тиісті бассейн шегінде су объектілерін қалпына келтіру және қорғау туралы бассейндік келісімдерді дайындауды және іске асыруды жүзеге асырады;

16) су ресурстарын пайдалануды мемлекеттік есепке алуды, мемлекеттік су кадастрын және су объектілері мен су ресурстарына мемлекеттік мониторинг жүргізуді ұйымдастырады;

17) мыналарды:

жер учаскесіне құқық беруді, жерге орналастыру жобасын және су қоры жерлерінің құрамынан және су қорғау аймақтары шегінде жер учаскесінің нысаналы мақсатын өзгертуді;

аумақтардың қала құрылысын жоспарлаудың кешенді схемаларын, елді мекендердің бас жоспарларын, егжей-тегжейлі жоспарлау жобаларын;

су қорын қорғау, су ресурстарын пайдалану және су шаруашылығы жүйелерін дамыту жөніндегі іс-шаралар бөлігінде облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың даму жоспарларын;

жергілікті маңызы бар балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе) учаскелерінің тізбесін;

су шаруашылығы құрылысжайлары және (немесе) гидротехникалық құрылысжайлар бар балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе) учаскелерінің тізбесін балық аулауды және аквашаруашылықты жүргізу үшін конкурсқа шығарғанға дейін келісуді жүзеге асырады;

18) су объектілерінің жай-күйіне әсер ететін құрылысжайлар мен басқа да объектілерді орналастыруды, жобалауды және салуды, реконструкциялауды, сондай-ақ су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұнғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын келісуді жүзеге асырады;

19) су пайдаланудың жедел лимиттерін айқындайды;

20) тиісті су шаруашылығы бассейні бойынша су шаруашылығы баланстарын әзірлеуге қатысады және оны бекітеді;

21) су қорын қорғау және пайдалану бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар туралы халыққа хабар береді;

22) реттелетін саладағы мәселелер бойынша облыстардың (республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) жергілікті атқарушы органдарымен және басқа да мүдделі мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл жасайды;

23) арнаулы су пайдалану құқығын жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалар су тарту немесе ағызу құрылысжайларының өлшеу аспаптарында және (немесе) құрылғыларында орнататын суды есепке алу аспаптарын пломбалайды;

24) бассейндік кеңестердің қызметін ұйымдастырады, бассейндік кеңестердің өткізілген отырыстары және олардың ұсынымдары туралы ақпаратты интернет-ресурста орналастырады;

25) жерүсті су ағынын реттеу кезінде гидротехникалық құрылысжайлар жұмысының су режимін бекітеді;

26) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде су қорын қорғау және пайдалану саласында белгіленген нормалар мен ережелерді бұза отырып жүзеге асырылатын су шаруашылығы құрылысжайларының, гидротехникалық құрылысжайлар мен өзге де объектілердің құрылысын тоқтату туралы талаптар қояды;

27) Қазақстан Республикасы су заңнамасының бұзылғаны туралы материалдарды Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес бұзушыларды жауапқа тарту үшін құқық қорғау органдары мен сотқа жібереді;

28) Қазақстан Республикасының су заңнамасы бұзылған жағдайда мемлекетке келтірілген залалды өтеу туралы сотқа талап-арыз береді;

29) су қорғау аймақтары мен белдеулерін, олардың шекараларын белгілеу бойынша жобалау құжаттамасын және оларды шаруашылыққа пайдалану режимін келіседі;

30) тіркеу шифрларын беру үшін гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі декларациясын тіркейді;

31) шағымдалатын мәселелер шегінде су қорын қорғау және пайдалану саласындағы уәкілетті органның тексеру нәтижелері туралы актісіне шағымдарды қарайды;

32) табиғи монополиялар субъектілері тарифтерінің жобаларын талқылау бойынша жария тыңдауларды, сондай-ақ табиғи монополиялар субъектілерінің тұтынушылар алдындағы жыл сайынғы есептерін тыңдауды ұйымдастыруға қатысады;

33) Министрліктің құзыретіне кіретін мәселелер бойынша тұтынушылармен, табиғи монополиялар субъектілерімен, жергілікті атқарушы органдарымен және басқа да мүдделі тұлғалармен кеңестер мен кездесулер ұйымдастыруға қатысады;

34) Қазақстан Республикасы заңнамасында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

**Ескерту. 15-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

### **3. Инспекция қызметін ұйымдастыру**

16. Инспекцияға басшылықты инспекцияға жүктелген міндеттердің орындалуына және оның өз өкілеттіктерін жүзеге асыруына дербес жауапты болатын инспекция басшысы жүзеге асырады.

17. Инспекция басшысын Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Министрмен келісім бойынша аппарат басшысы қызметке тағайындайды және қызметтен босатады.

18. Инспекция басшысының Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Комитет төрағасы қызметке тағайындайтын және қызметтен босататын орынбасарлары болады.

19. Инспекция басшысының өкілеттіктері:

1) өз құзыреті шегінде бұйрықтарға қол қоюға;

2) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Инспекция қызметкерлерін қызметке тағайындауға және қызметтен босатуға;

3) Инспекция қызметкерлерінің міндеттері мен өкілеттіктерін, лауазымдық нұсқаулықтарын бекітуге және айқындауға;

4) заңнамада белгіленген тәртіппен инспекция қызметкерлеріне тәртіптік жаза қолдануға және көтермелеу шараларын қолдануға;

5) өз құзыреті шегінде іссапарға жіберу, демалыс беру, инспекция қызметкерлерінің біліктілігін арттыру мәселелерін шешуге міндетті;

6) Комитет басшылығымен келісім бойынша өз құзыреті шегінде іссапар мәселелерін шешуге, жоғары тұрған басшылыққа инспекциялар басшыларының орынбасарларын және басшының өзін көтермелеу туралы ұсыныстар енгізуге;

7) өз құзыреті шегінде Инспекцияда сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға бағытталған шараларды қабылдауға және сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды қабылдауға дербес жауапты болады;

8) Инспекцияны Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдарда және өзге де ұйымдарда ұсынуға;

9) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдар мен өзге де ұйымдарда Инспекцияның мүдделерін білдіру үшін сенімхат беруге міндетті.

Инспекция басшысы болмаған кезеңде оның өкілеттіктерін орындауды қолданыстағы заңнамаға сәйкес оны алмастыратын тұлға жүзеге асырады.

20. Инспекция басшысы өз орынбасарларының өкілеттіктерін қолданыстағы заңнамаға сәйкес айқындайды.

#### **4. Инспекция мүлкі**

21. Инспекцияның заңнамада көзделген жағдайларда жедел басқару құқығында оқшауланған мүлкі болуы мүмкін.

Инспекцияның мүлкі оған меншік иесі берген мүлік, сондай-ақ өз қызметі нәтижесінде сатып алынған мүлік және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де көздер есебінен қалыптастырылады.

22. Инспекцияға бекітілген мүлік республикалық меншікке жатады.

23. Егер заңнамада өзгеше белгіленбесе, Инспекцияның өзіне бекітілген мүлікті және оған қаржыландыру жоспары бойынша берілген қаражат есебінен сатып алынған мүлікті өз бетінше иеліктен шығаруға немесе оған өзге тәсілмен билік етуге құқығы жоқ.

#### **5. Инспекцияны қайта ұйымдастыру және тарату**

24. Инспекцияны қайта ұйымдастыру және тарату Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

"Қазақстан Республикасы Су  
ресурстары және ирригация  
министрлігі Су ресурстарын реттеу,  
қорғау және пайдалану комитетінің Су  
ресурстарын қорғау және пайдалануды  
реттеу жөніндегі Жайық-Каспий  
бассейндік су инспекциясы"  
республикалық мемлекеттік  
мекемесінің ережесіне қосымша

Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

**Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Жайық-Каспий бассейндік су инспекциясы қызметінің аумақтық салаларының шекараларын сипаттау**

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

Инспекция қызметінің аумағы республиканың батысын қамтиды. Ол Жайық, Ембі, Еділ өзендерінің бассейндерімен, сондай-ақ іргелес жатқан өзендермен (Еділ-Жайық және Жайық-Ембі) және Каспий маңындағы ағынсыз облыспен анықталады.

Әкімшілік тұрғыда инспекцияның қызмет аймағына толығымен Батыс Қазақстан, Атырау, Маңғыстау облыстары және Ақтөбе облысының басым бөлігі кіреді.

Жайық-Каспий бассейнінің оңтүстік шекарасы (1-нүкте) Арал теңізінің жағалауынан, Байкөбекмұрын мүйісінің оңтүстігінен басталып, алдымен Қазақстан Республикасы мен Өзбекстан Республикасын бөлетін мемлекеттік шекара бойынша, содан кейін Қазақлышор тұзды батпағынан Қазақстан Республикасы мен Түрікменстан Республикасын бөлетін мемлекеттік шекара бойынша Каспий теңізіне дейін өтеді.

Содан кейін бассейннің шекарасы Маңғыстау және Атырау облыстарының аумағы бойынша Каспий теңізінің жағалау сызығымен Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясының мемлекеттік шекарасына дейін жүреді.

Жайық-Каспий бассейнінің батыс және солтүстік шекарасы Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясының мемлекеттік шекарасы бойынша өтеді.

Шығыс жағы 58-ші нүктеден, мемлекеттік (Ресей Федерациясымен) және бассейндік шекараның (Жайық-Каспий және Тобыл-Торғай бассейндерінің) қиылысатын жерінен басталады.

Оңтүстік-батыс бағытта жүріп, 58-ші нүктеге жақын жерде бассейн сызығы Әйтеке би мен Ақтөбе облысының Хромтау аудандарының әкімшілік шекарасын кесіп өтеді. Әулиемола тауы ауданында (345 м белгісі) бассейннің шекарасы Ор өзенінің бассейніне параллель оңтүстік-шығысқа қарай бағытын өзгертеді, темір жолды кесіп өтеді, 371 м белгісі арқылы өтеді және биіктігі 456 метр (59-нүкте) Бәйментау тауына жақындайды.

Әрі қарай оңтүстік-батысқа қарай жылжи отырып, бассейн сызығы Тамды және Ақтасты өзендерінің аралығынан, Саркөл және тұзды көлдердің шығысынан өтіп, Ақтасты тауына дейін (546 м) оңтүстік-шығысқа бұрылады. Емба өзендерінің (Құндызды және Әулие салалары) және Шет Ырғыз (Жіңішке және Төлепсай салалары) бассейндері арасында қозғалуды жалғастыра отырып, Алтынды елді мекеніне жетеді, содан кейін оңтүстік-батысқа қарай бағытын өзгертеді, Мұғалжар ауданының Шалқар

ауданындағы әкімшілік шекарасын екі рет кесіп өтеді және Мұғалжар тауларында жабылады (60-нүкте).

60-шы нүктеден 236-шы белгіге дейін (солтүстікке қарай) сызық Шалқар ауданы бойынша оңтүстік-шығыс бағытта, Шет Ырғыз өзені бойымен жүреді. Содан кейін сызық солтүстік-шығысқа - 247 м белгіге, шығысқа - 221 м белгіге, содан кейін оңтүстікке - Бесәпан құдығына (61-нүкте) бұрылады.

Әрі қарай бассейн желісі оңтүстікке қарай 326 м белгіге дейін, Текелі кентіне жақын және шығысқа қарай оралады, Жансеңгір көлінің солтүстігіне қарай созылып, одан әрі Тентексор Шатқалы мен Жалпақсор тұзды батпағының арасынан өтіп, 159 м белгісімен Колмасу тауына, үш бассейндік инспекцияның: Тобыл-Торғай, Арал-Сырдария және т. б. қызмет аймағының қиылысу нүктесіне дейін жетеді Жайық-Каспий (3-нүкте).

Мұнда шекара оңтүстік-батысқа қарай бұрылып, Қызылорда және Ақтөбе облыстарын Құмсуат мүйісіне дейін бөлетін әкімшілік шекарамен қатаң жүреді (2-нүкте).

Осы тармақтан су шаруашылығы бассейнінің шекарасы Арал теңізінің жағалау сызығы бойымен Қазақстан Республикасы мен Өзбекстан Республикасын бөлетін мемлекеттік шекараға дейін өтеді (1-нүкте).

Жайық-Каспий бассейні айналмалы нүктелердің географиялық координаттары

| № нүктелер | С.Ш. - градус° | С.Ш. - мин. | В.Д. - градус° | В.Д. - мин. |
|------------|----------------|-------------|----------------|-------------|
| 1          | 45°            | 34'         | 58°            | 36'         |
| 2          | 45°            | 57'         | 59°            | 2'          |
| 3          | 47°            | 50'         | 61°            | 56'         |
| 58         | 50°            | 32'         | 59°            | 40'         |
| 59         | 49°            | 42'         | 59°            | 7'          |
| 60         | 48°            | 39'         | 58°            | 32'         |
| 61         | 48°            | 25'         | 60°            | 0'          |

Қазақстан Республикасы  
Су ресурстары және ирригация  
министрлігі Су ресурстарын  
реттеу, қорғау және пайдалану  
комитеті төрағасының м.а.  
2024 жылғы 23 шілдедегі  
№ 1-НҚ бұйрығына  
6-қосымша

**"Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Нұра-Сарысу бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесі**

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

## 1. Жалпы ереже

1. "Қазақстан Республикасының Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Нұра-Сарысу бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі - Инспекция) Қазақстан Республикасының Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің (бұдан әрі - Комитет) өз құзыреті шегінде су қорын қорғау және пайдалану саласындағы іске асыру, бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыратын аумақтық органы болып табылады. Инспекцияның Ұлытау облысында бөлімі бар.

Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

2. Инспекция өз қызметін Қазақстан Республикасының Конституциясына және заңдарына, Қазақстан Республикасының Президенті мен Үкіметінің актілеріне, өзге де нормативтік құқықтық актілерге, сондай-ақ осы Ережеге сәйкес жүзеге асырады.

Инспекция қызметінің аумақтық салаларының шекараларының сипаттамасы осы Ережеге қосымшада берілген.

3. Инспекция мемлекеттік мекеменің ұйымдық-құқықтық нысанындағы заңды тұлға болып табылады, мемлекеттік тілде өз атауы бар мөрі мен мөртабандары, белгіленген үлгідегі бланкілері, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қазынашылық органдарында шоттары болады.

4. Инспекция азаматтық-құқықтық қатынастарға өз атынан түседі.

5. Инспекция, егер оған заңнамаға сәйкес уәкілеттік берілген болса, мемлекет атынан азаматтық-құқықтық қатынастардың тарапы болуға құқылы.

6. Инспекция өз құзыретінің мәселелері бойынша заңнамада белгіленген тәртіппен Инспекция басшысының бұйрықтарымен ресімделетін шешімдер қабылдайды.

7. Штат санының құрылымы мен лимиті қолданыстағы заңнамаға сәйкес бекітіледі.

8. Инспекцияның орналасқан жері: Қазақстан Республикасы, индексі 100012, Қарағанды қаласы, Қазыбек би атындағы аудан, Әлиханов көшесі, 11А үй.

9. Мемлекеттік органның толық атауы – "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Нұра-Сарысу бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесі.

Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

10. Осы Ереже инспекцияның құрылтай құжаты болып табылады.

11. Инспекция қызметін қаржыландыру республикалық бюджеттен жүзеге асырылады.

12. Инспекцияға кәсіпкерлік субъектілерімен инспекцияның функциялары болып табылатын міндеттерді орындау тұрғысында шарттық қатынастарға түсуге тыйым салынады.

Егер Инспекцияға заңнамалық актілермен кірістер әкелетін қызметті жүзеге асыру құқығы берілсе, онда мұндай қызметтен алынған кірістер мемлекеттік бюджеттің кірісіне жіберіледі.

## **2. Инспекцияның негізгі міндеттері, функциялары және құқықтары**

13. Міндеттері:

1) су ресурстарын басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру мәселелері бойынша үйлестіруді қамтамасыз етеді;

2) су қорын қорғау және пайдалану саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды қамтамасыз етеді;

3) өз құзыреті шегінде Инспекцияға жүктелген өзге де міндеттерді жүзеге асырады.

Ескерту. 13-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

14. Инспекцияның құқықтары мен міндеттері:

1) өз құзыреті шегінде орындау үшін міндетті нормативтік құқықтық актілерді қабылдауға;

2) заңнамада белгіленген тәртіппен мемлекеттік органдардан, ұйымдардан, олардың лауазымды адамдарынан қажетті ақпарат пен материалдарды сұратуға және алуға;

3) қолданыстағы заңнамалық актілерде көзделген өзге де құқықтар мен міндеттерді жүзеге асыруға міндетті.

15. Функциялары:

1) су қатынастары субъектілерінің қызметін үйлестіруді жүзеге асырады;

2) Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес су қорын қорғау және пайдалану саласындағы әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарайды және қарауға қатысады;

3) су қорын қорғау және пайдалану саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

4) жеке және заңды тұлғалар жүргізетін, су объектілерінің сарқылуын болғызбауға бағытталған су қорғау іс-шараларын келіседі;



5) Қазақстан Республикасының су заңнамасында және "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен арнаулы су пайдалануға рұқсатты беруді, ұзартуды, қайта ресімдеуді, тоқтата тұруды және оның қолданылуын тоқтатуды жүзеге асырады;

6) облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының су қорын қорғау және пайдалану саласында өздеріне жүктелген функцияларды сақтауын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

7) арнаулы су пайдалануға рұқсаттың болуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

8) суды бастапқы есепке алуды жүргізу және ол бойынша есептілікті уақтылы ұсыну жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

9) гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

10) жерүсті су объектілерінің су қорғау аймақтары мен белдеулерінің шекаралары шегінде, сондай-ақ тікелей су объектілерінде шаруашылық қызметтің белгіленген режимінің сақталуын, оның ішінде:

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде судың жай-күйіне әсер ететін құрылысжайлар мен басқа да объектілерді орналастыруды, жобалауды және салуды, реконструкциялауды бассейндік су инспекциясымен келісудің болуын;

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын келісудің болуын;

мынадай:

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылысжайларды және судың жай-күйіне әсер ететін басқа да объектілерді салуға, реконструкциялауға арналған бассейндік су инспекциясымен келісілген жобалау құжаттамасы;

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын бассейндік су инспекциясымен келісу шарттарының сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

11) су шаруашылығы құрылысжайлары мен гидротехникалық құрылысжайларды пайдалану қағидаларының сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

12) алынған су ресурстары мен тазартылған сарқынды суларды ағызу көлемін есепке алуға арналған өлшеу құралдарының болуын, жарамды күйде болуын (жарамдылығын) және оларды тексеру мерзімдерінің сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

13) рұқсатта белгіленген шарттар мен талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

14) су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде өз бетінше су пайдалануға жол берілмеуін және шаруашылық қызметті жүзеге асыруға Қазақстан Республикасының Су кодексінде белгіленген тыйым салулардың сақталуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

15) тиісті бассейн шегінде су объектілерін қалпына келтіру және қорғау туралы бассейндік келісімдерді дайындауды және іске асыруды жүзеге асырады;

16) су ресурстарын пайдалануды мемлекеттік есепке алуды, мемлекеттік су кадастрын және су объектілері мен су ресурстарына мемлекеттік мониторинг жүргізуді ұйымдастырады;

17) мыналарды:

жер учаскесіне құқық беруді, жерге орналастыру жобасын және су қоры жерлерінің құрамынан және су қорғау аймақтары шегінде жер учаскесінің нысаналы мақсатын өзгертуді;

аумақтардың қала құрылысын жоспарлаудың кешенді схемаларын, елді мекендердің бас жоспарларын, егжей-тегжейлі жоспарлау жобаларын;

су қорын қорғау, су ресурстарын пайдалану және су шаруашылығы жүйелерін дамыту жөніндегі іс-шаралар бөлігінде облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың даму жоспарларын;

жергілікті маңызы бар балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе) учаскелерінің тізбесін;

су шаруашылығы құрылысжайлары және (немесе) гидротехникалық құрылысжайлар бар балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе) учаскелерінің тізбесін балық аулауды және аквашаруашылықты жүргізу үшін конкурсқа шығарғанға дейін келісуді жүзеге асырады;

18) су объектілерінің жай-күйіне әсер ететін құрылысжайлар мен басқа да объектілерді орналастыруды, жобалауды және салуды, реконструкциялауды, сондай-ақ су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұнғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын келісуді жүзеге асырады;

19) су пайдаланудың жедел лимиттерін айқындайды;

20) тиісті су шаруашылығы бассейні бойынша су шаруашылығы баланстарын әзірлеуге қатысады және оны бекітеді;

21) су қорын қорғау және пайдалану бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар туралы халыққа хабар береді;

22) реттелетін саладағы мәселелер бойынша облыстардың (республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) жергілікті атқарушы органдарымен және басқа да мүдделі мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл жасайды;

23) арнаулы су пайдалану құқығын жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалар су тарту немесе ағызу құрылысжайларының өлшеу аспаптарында және (немесе) құрылыстарында орнататын суды есепке алу аспаптарын пломбалайды;

24) бассейндік кеңестердің қызметін ұйымдастырады, бассейндік кеңестердің өткізілген отырыстары және олардың ұсынымдары туралы ақпаратты интернет-ресурста орналастырады;

25) жерүсті су ағынын реттеу кезінде гидротехникалық құрылысжайлар жұмысының су режимін бекітеді;

26) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде су қорын қорғау және пайдалану саласында белгіленген нормалар мен ережелерді бұза отырып жүзеге асырылатын су шаруашылығы құрылысжайларының, гидротехникалық құрылысжайлар мен өзге де объектілердің құрылысын тоқтату туралы талаптар қояды;

27) Қазақстан Республикасы су заңнамасының бұзылғаны туралы материалдарды Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес бұзушыларды жауапқа тарту үшін құқық қорғау органдары мен сотқа жібереді;

28) Қазақстан Республикасының су заңнамасы бұзылған жағдайда мемлекетке келтірілген залалды өтеу туралы сотқа талап-арыз береді;

29) су қорғау аймақтары мен белдеулерін, олардың шекараларын белгілеу бойынша жобалау құжаттамасын және оларды шаруашылыққа пайдалану режимін келіседі;

30) тіркеу шифрларын беру үшін гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі декларациясын тіркейді;

31) шағымдалатын мәселелер шегінде су қорын қорғау және пайдалану саласындағы уәкілетті органның тексеру нәтижелері туралы актісіне шағымдарды қарайды;

32) табиғи монополиялар субъектілері тарифтерінің жобаларын талқылау бойынша жария тыңдауларды, сондай-ақ табиғи монополиялар субъектілерінің тұтынушылар алдындағы жыл сайынғы есептерін тыңдауды ұйымдастыруға қатысады;

33) Министрліктің құзыретіне кіретін мәселелер бойынша тұтынушылармен, табиғи монополиялар субъектілерімен, жергілікті атқарушы органдарымен және басқа да мүдделі тұлғалармен кеңестер мен кездесулер ұйымдастыруға қатысады;

34) Қазақстан Республикасы заңнамасында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

**Ескерту. 15-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

### **3. Инспекция қызметін ұйымдастыру**

16. Инспекцияға басшылықты инспекцияға жүктелген міндеттердің орындалуына және оның өз өкілеттіктерін жүзеге асыруына дербес жауапты болатын инспекция басшысы жүзеге асырады.

17. Инспекция басшысын Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Министрмен келісім бойынша аппарат басшысы қызметке тағайындайды және қызметтен босатады.

18. Инспекция басшысының Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Комитет төрағасы қызметке тағайындайтын және қызметтен босататын орынбасарлары болады.

19. Инспекция басшысының өкілеттіктері:

1) өз құзыреті шегінде бұйрықтарға қол қоюға;

2) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Инспекция қызметкерлерін қызметке тағайындауға және қызметтен босатуға;

3) Инспекция қызметкерлерінің міндеттері мен өкілеттіктерін, лауазымдық нұсқаулықтарын бекітуге және айқындауға;

4) заңнамада белгіленген тәртіппен Инспекция қызметкерлеріне тәртіптік жаза қолдануға және көтермелеу шараларын қолдануға;

5) Өз құзыреті шегінде іссапарға жіберу, демалыс беру, Инспекция қызметкерлерінің біліктілігін арттыру мәселелерін шешуге міндетті;

6) Комитет басшылығымен келісім бойынша өз құзыреті шегінде іссапар мәселелерін шешуге, жоғары тұрған басшылыққа Инспекциялар басшыларының орынбасарларын және басшының өзін көтермелеу туралы ұсыныстар енгізуге;

7) өз құзыреті шегінде Инспекцияда сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға бағытталған шараларды қабылдауға және сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды қабылдауға дербес жауапты болады;

8) Инспекцияны Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдарда және өзге де ұйымдарда ұсынуға;

9) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдар мен өзге де ұйымдарда Инспекцияның мүдделерін білдіру үшін сенімхат беруге міндетті.

Инспекция басшысы болмаған кезеңде оның өкілеттіктерін орындауды қолданыстағы заңнамаға сәйкес оны алмастыратын тұлға жүзеге асырады.

20. Инспекция басшысы өз орынбасарларының өкілеттіктерін қолданыстағы заңнамаға сәйкес айқындайды.

#### **4. Инспекция мүлкі**

21. Инспекцияның заңнамада көзделген жағдайларда жедел басқару құқығында оқшауланған мүлкі болуы мүмкін.

Инспекцияның мүлкі оған меншік иесі берген мүлік, сондай-ақ өз қызметі нәтижесінде сатып алынған мүлік және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де көздер есебінен қалыптастырылады.

22. Инспекцияға бекітілген мүлік республикалық меншікке жатады.

23. Егер заңнамада өзгеше белгіленбесе, Инспекцияның өзіне бекітілген мүлікті және оған қаржыландыру жоспары бойынша берілген қаражат есебінен сатып алынған мүлікті өз бетінше иеліктен шығаруға немесе оған өзге тәсілмен билік етуге құқығы жоқ.

#### **5. Инспекцияны қайта ұйымдастыру және тарату**

24. Инспекцияны қайта ұйымдастыру және тарату Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

"Қазақстан Республикасы Су  
ресурстары және ирригация  
министрлігі Су ресурстарын реттеу,  
қорғау және пайдалану комитетінің Су  
ресурстарын қорғау және пайдалануды  
реттеу жөніндегі Нұра-Сарысу  
бассейндік су инспекциясы"  
республикалық мемлекеттік  
мекемесінің ережесіне қосымша

**Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

**Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Нұра-Сарысу бассейндік су инспекциясы қызметінің аумақтық салаларының шекараларын сипаттау**

**Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

Инспекция қызметінің аумағы Нұра және Сарысу өзендерінің бассейндерімен айқындалады.

Әкімшілік жағынан оған Қарағанды және Ұлытау облыстарының аумағы, оңтүстік-батысында Қызылорда және Түркістан облыстарының, солтүстігінде Ақмола облысының және солтүстік-шығысында Павлодар облыстарының елеусіз фрагменттері кіреді.

Нұра-Сарысу бассейндік инспекциясы қызметінің аумағының батыс шекарасы 6-нүктеден, Арал-Сырдария, Шу-Талас және Нұра-Сарысу бассейндік инспекциялары қызметінің шекараларын кесіп өту пунктінен басталады.

6-шы нүктеден 5-ші нүктеге дейін бассейн сызығы Сарыапан шатқалымен өтетін учаскені қоспағанда, Сырдария мен Шиелі аудандарын бөлетін әкімшілік шекара бойынша, Көкиірім мен Арысқаған артезиан құдықтарының және 203-ші биіктік белгісінің жанында қатаң өтеді. 5-ші нүктеде Қарағанды және Қызылорда облыстарының әкімшілік шекаралары қиылысады.

Бұдан әрі шекара жоғарыда көрсетілген облыстық шекара бойынша батыс бағытта өтеді және 66-шы нүктеде, Арал-Сырдария, Тобыл-Торғай және Нұра-Сарысу бассейндік инспекциялары қызметінің шекараларын кесіп өту пунктінде жабылады.

Ұлытау облысы Ұлытау ауданының аумағымен жүріп, су шаруашылығы бассейнінің шекарасы солтүстік-шығыс бағытта, Сарысу өзенінің бойында, Мойынқұм құмдарының батысында, Мазарқұдық пен Аққұдық құдықтарының арасында өтеді. Содан кейін бағытты солтүстік-батысқа қарай өзгерте отырып, бір жағынан Жезді өзендері бассейндерінің суайрығын (Жезді Балының саласы, Жезді су қоймасы, Бестөбе тауы) және екінші жағынан Ащылысай мен Құмола өзендерінің ағынсыз аймағын белгілеп, 643 м (64-нүкте) белгісімен Карамола тауына жетеді.

Бұдан әрі шекара Ұлытау тауының биік нүктелерін және Жезді (Бала Жезді, үлкен Жезді) және үлкен Жыланшық (Қарағанды, Шахабай) өзендері бассейндерінің суайрықтарын белгілейтін зигзаг тәрізді сызық бойынша солтүстік-шығыс бағытта өтеді және Ұлытау елді мекеніне (65-нүкте) жетеді.

Ұлытау тауымен зигзаг түрінде қозғалуды жалғастыра отырып, шекара сызығы Ақтасты тауының батысында 704 м белгісі және 738 м биіктік белгісі бар, сондай-ақ Сарыарқа (Жетікыз) және Қара Кеңгір (Қазыбек) өзендерінің жоғарғы су алабын белгілейді. 738 белгіден Барақкөл көліне дейін сызық солтүстікке қарай Қара Кеңгір, Тамды және Бекет өзендері арқылы өтеді. Барақкөл көлінен солтүстік бағытта шекара Есіл, Тобыл-Торғай және Нұра-Сарысу бассейндік инспекцияларының қызмет шекараларының қиылысу нүктесінен өтеді. Содан кейін солтүстік-шығыс бағытта жүріп, Ащыкөл көлінің солтүстігінен өтіп, Жезқазған қаласындағы автомагистральді кесіп өтіп, солтүстікке бұрылыс жасай отырып, 748 м белгісі бар Бақаншанышқан қаласындағы 51-ші нүктеде жабылады.

Сарыжол тауындағы 51-ші нүктеден 589-шы белгіге дейін шекара сызығы Желдіадыр таулары арқылы өтеді, Терісакқан және Қыпшақи өзенінің бастауын айналып өтеді және 575-ші белгі ауданында Қарағанды облысы Нұра ауданының

аумағына өтеді. Содан кейін солтүстік-шығыс бағытта 520, 453 биіктік белгілері мен Қызылкөл көлі арқылы 400 м (50 нүкте) белгісі бар Сарыдонгал тауына дейін жетеді.

Жоғарыда аталған әкімшілік аумақ бойынша солтүстік-шығыс бағытта әрі қарай жылжи отырып, Шекара Күнакай көлінің маңынан, Теңіз көлінің батысынан өтіп, оңтүстік жағынан Талды, Ащылы өзендерінің арнасын айналып өтіп, Ақмола және Қарағанды облыстарының облыстық шекарасына жақындайды (49-нүкте).

Осы нүктеден сызық солтүстік-шығыс бағытта қозғалады, Есенкелді елді мекенінің жанынан өтеді, Егіндікөл және Атбасар аудандарының шекарасынан өтеді, 394-белгі ауданында Жолан және Бауман елді мекендерінің арасынан өтеді және 354-белгіге жетеді (48-нүкте).

Әрі қарай, Бесбидайық разъезін оңтүстік жағынан айналып өтіп, теміржолды кесіп өтіп, шекара 391 белгісіне, Астрахан және Егіндікөл аудандарын бөлетін әкімшілік белгілеу сызығына жетеді. Содан кейін сызық жоғарыда аталған аудандардың шекарасымен оңтүстікке қарай бұрылады (кішкене кесінді) және теміржолдың дәл астында Спиридоновка елді мекені мен Жосалы көлінің арасынан 373 белгісі арқылы өтіп, оңтүстік-шығысқа қарай бағытты өзгертеді. 353 белгісінің солтүстігіндегі учаске және Құмкөл кенті Қорғалжын және Егіндікөл аудандарын бөлетін шекараға іргелес. Құмкөл елді мекенінен желі солтүстік-шығысқа қарай бағытын өзгертеді, Қорғалжын-Астана жолына параллель, 424 м белгісі арқылы Қорғалжын және Целиноград аудандарының аудандық шекарасын кесіп өтеді және Малиновка елді мекенінің ауданында 47-ші нүктеде жабылады.

Осы нүктеден бассейн сызығы бағытын оңтүстік-шығысқа қарай өзгертеді, Жаланаң көлінің солтүстігінен өтеді, әрі қарай Нұра өзені бойымен созылып, Тайтөбе, Қосшы және Пригородное елді мекендерінен төмен өтіп, Нұра-Есіл каналын кесіп өтіп, Қызылжар елді мекені мен Үшкөл көлін айналып өтіп, сол бағытта жүруді жалғастырады. Одан әрі 464 белгісіне дейін бассейн желісі Целиноград және Аршалы аудандарын бөлетін әкімшілік шекара бойынша өтеді. Көкпекті өзенінің жоғарғы ағысын айналып өтіп, 486 және 475 белгілерінің арасынан өтіп, сол бағытта қозғалуды жалғастыра отырып, Нұра-Сарысу бассейнінің сызығы Уызбай шоқысының 547 белгісіне жақындайды (46-нүкте).

Әрі қарай, оңтүстік-шығысқа қарай созылып, сызық Қарағанды және Ақмола облыстарын бөлетін облыстық шекараны кесіп өтеді, Есіл өзені (Жыланды, Балабатпақ және батпақ өзендері) және Нұра өзендері (Үлкен Құндызды өзені) бассейндерінің суайрығы арқылы, Осакаровка және батпақты елді мекендерінің оңтүстігінен өтеді. 653 белгісінің солтүстігінде бағытты солтүстік-шығысқа қарай өзгерте отырып, шекара алдымен автомагистральді, содан кейін Астана-Қарағанды темір жолын кесіп өтеді, 686 биіктік белгісі бар Нияз тауы арқылы өтеді және 773 белгісі бар биіктікке дейін жетеді (45-нүкте).

Әрі қарай, су шаруашылығы бассейнінің сызығы солтүстікке бұрылады, Нияз тауымен өтеді, Жаман Нияз (748 м) және Жақсы Нияз (814 м) тауларының биіктік белгілерін кесіп өтеді, Крешеновка ауылының шығысында Есіл өзенінің бастауын айналып өтеді және Есіл, Ертіс және Нұра-Сарысу бассейндік инспекцияларының шекараларын кесіп өту нүктесінде, 775 м биіктікте жабылады (36-нүкте).

Осакаров ауданы бойынша солтүстік-шығысқа қарай, Қаракөл көлінен батысқа қарай, Өлеңті-Шідерті өзені арқылы өтіп, 580 белгі арқылы сызық 559 белгідегі Сарыбұлақ тауына жетеді (35-нүкте).

Солтүстік-шығысқа қарай таңбалау сызығы Павлодар және Қарағанды облыстарын бөлетін әкімшілік шекараға (34-ші нүктеге дейін) жетеді және ол бойынша № 5 гидроторап су қоймасы мен №7 гидроторап су қоймасы (33-ші нүкте) арасындағы Ертіс-Қарағанды каналының қиылысына дейін қатаң түрде жүреді.

Бұдан әрі Павлодар облысы Екібастұз қаласының аумағына ауыса отырып, су шаруашылығы бассейнінің шегі оңтүстік-шығысқа қарай Әлкей Марғұлан (Көктөбе) елді мекеніне дейін барады және 480 белгіге жақын Павлодар облысы Баянауыл ауданының әкімшілік шекарасына дейін (501 м белгіге жақын) оңтүстікке қарай бағытын өзгертеді. Жоғарыда аталған аудан шекарасынан бастап бассейн сызығы оңтүстік-шығысқа қарай созылып, Қызылтұмсық пен Ұзынбұлақ елді мекендері арасында, Саумалкөл көлінің шығысында, 578 және 621 белгілері арасында өтеді. 584-белгі ауданында шекара оңтүстік-батысқа қарай күрт бұрылыс жасайды, Павлодар және Қарағанды облыстарының облыстық шекарасын кесіп өтеді. Содан кейін, Қарағанды облысының Бұқар Жырау ауданы бойынша жүріп, 658 белгіден бастап сызық бағытты оңтүстікке өзгертеді, Шантимес және Жартас өзендері арқылы өтіп, Ақжар елді мекеніне жетеді (32-нүкте).

32-ші нүктеден бастап, Жартас өзенінің жоғарғы ағысын айналып өтіп, бассейн сызығы шығысқа қарай Ақмола және Павлодар облыстарының (Рудничное көлінің оңтүстігі) әкімшілік шекарасының қиылысына дейін бағытталады. Содан кейін, Баянауыл ауданының аумағында шекара оңтүстікке бұрылып, Ащысу өзенінің жоғарғы ағысын белгілеп, Ақмола және Павлодар облыстарының шекарасын қайтадан кесіп өтіп, 793 биіктік белгісіне жетеді (Қарағанды облысы Қарқаралы ауданы Оғызтөбе тауы) (31-нүкте).

Әрі қарай, Айыр тауларымен, Кемер, Барақ, Есенаман және Қарғын өзендерінің аралығымен өтіп, Павлодар және Қарағанды облыстарын бөлетін әкімшілік шекараға жетеді (30-нүкте).

Осы жерден бассейннің шекарасы оңтүстік-шығысқа, содан кейін оңтүстікке қарай бағытын өзгертеді, бір жағынан Қарасу, Құржар және Өзенбай ағынсыз өзендерінің, екінші жағынан бала Тундик өзенінің жоғарғы ағысы арқылы, Пырмалы (нежил) елді мекендері арасында өтеді.) және Теректі, Балықтыкөл көлі мен Ку тауы арасында және Бақты тауларына жетеді (29-нүкте).



29-шы нүктеден бастап бассейн сызығы Қадыр мен Ақжарық өзендерінің арасында оңтүстік-батыс бағытта өтеді және Белдеутас елді мекеніне жақын биіктікке жетеді (28-ші нүкте). Бұл нүкте Балқаш-Алакөл, Ертіс және Нұра-Сарысу бассейндік инспекциялары қызметінің шекараларын кесіп өтетін орын болып табылады.

Әрі қарай, сол бағытта, Талдықорған және Қазанғап өзендерінің суайрығы бойынша жүріп, су шаруашылығы бассейнінің шекарасы 1268 м белгісі бар Ақбиік тауына дейін жетеді (22-нүкте).

22-ші нүктеден бастап оңтүстік-батыс бағытта жүре отырып, бассейн сызығы алдымен автомагистральді, содан кейін Қарқаралы және Ақтоғай аудандарының аудандық шекарасын кесіп өтеді, Қаршығалы (Саттыбай, Сарыөлең) және Жарлы (Көктал, Тайшық) өзендерінің жоғарғы бөлігімен өтеді. Әрі қарай, бағытын солтүстік-батысқа ауыстырып, Ақтоғай ауданының аумағы бойынша аудан шекарасына (біршама оңтүстікке қарай) параллель жүруді жалғастыра отырып, Қараменді мен Тоқылдақ өзендері арқылы 1208 м (21-нүкте) белгісі бар Саран тауына дейін жетеді.

Саран тауынан су шаруашылығы бассейнінің шекарасы бір жағынан Байқожа (Керегетас, Байқаска, Ұзынбұлақ салалары) және Шерубайнұра (Кежек, Сарша, Шиөзек, Борлыөзек салалары), екінші жағынан тоқырау (Бидайшы, Жаланап) және ағынсыз аймақ (Қарасай, Бидайық, Қарабидайық) бассейндері арасында оңтүстік-батыс бағытта жүреді. Сонымен қатар, Қара Тоғанбай тауындағы 1140 белгісі ауданындағы бассейн желісі Ақтоғай және Шет аудандарының аудандық шекарасын кесіп өтіп, 1058 және 1110 белгілері арқылы 1053 м белгісі бар Бесшоқы тауына дейін жетеді (20-нүкте).

Одан әрі шекара оңтүстік-батыс бағытта, Қарағанды мен Қарабидайық өзендерінің бастаулары мен Қотырсельтай тауының батысы арасында жылжиды, Ақшатауға автомагистральді кесіп өтеді, Шумек өзенінің бастауынан 839 м белгіден өтеді, сызық батысқа қарай бұрылады, Ақадыр-Сарышаған темір жолын кесіп өтеді, Ешкіөлмес тауы арқылы өтеді (1133 белгі) және тауға жетеді Қызылтас (1037 белгісі) (19-нүкте).

Оңтүстік бағытта зигзаг түрінде жүріп, бассейн сызығы алдымен Мойынты өзенінің жоғарғы ағысын, содан кейін Сарыбұлақ өзенінің бастауын және Ұзынжал (1036 м), Қызылжар (1021) және Бале тауларының арасын Үшқызыл тауының 955 м биіктік белгісіне жақындайды (18-нүкте).

Әрі қарай, бассейнің шекарасы оңтүстік бағытта шунақ таулары арқылы өтеді, және Шауыпкелді, Кемер туберінен батысқа қарай және Қарабас тауына дейін (664 м) (17-нүкте).

Шет ауданы бойынша сол бағытта қозғалуды жалғастыра отырып, сызық Екітау тауларын (631 м) кесіп өтеді, содан кейін шығысқа қарай шығысуы бар дөңес с сызығы бойынша Қарағанды және Жамбыл облыстарын бөлетін әкімшілік шекараға жетеді (62-нүкте).

62-ші нүктеден 63-ші нүктеге дейін бассейннің шегі қатаң түрде Қарағанды және Жамбыл облыстарының шекарасы бойынша, Кетатақыр, Соркөл шатқалы арқылы өтеді .

Бұдан әрі Қарағанды және Түркістан облыстарының әкімшілік желісі бойынша 292 белгісіне дейін, Қарақойын көлінің маңында шекара Түркістан облысы Созақ ауданының аумағы бойынша оңтүстік-батысқа, қызылқак құдығынан солтүстік-батысқа қарай бұрылады. Байқұмыр артезиан құдығы мен Тайконыр елді мекенінің ауданында бассейн сызығы Түркістан және Қызылорда облыстарының облыстық шекарасын кесіп өтеді, содан кейін Қызылорда облысы Шиелі ауданының аумағымен созылып, сондай-ақ 122 биіктік белгісі арқылы өтіп, 6-нүктеге жетеді.

Нұра-Сарысу бассейнінің бұрылыс нүктелерінің географиялық координаттары

| № нүктелер | С.Ш. - градус° | С.Ш. - мин. | В.Д. - градус° | В.Д. - мин. |
|------------|----------------|-------------|----------------|-------------|
| 5          | 46°            | 10'         | 66°            | 54'         |
| 6          | 44°            | 54'         | 66°            | 52'         |
| 17         | 46°            | 35'         | 72°            | 33'         |
| 18         | 47°            | 24'         | 72°            | 47'         |
| 19         | 47°            | 50'         | 72°            | 31'         |
| 20         | 48°            | 30'         | 73°            | 41'         |
| 21         | 48°            | 54'         | 74°            | 39'         |
| 22         | 48°            | 48'         | 75°            | 42'         |
| 28         | 49°            | 1'          | 76°            | 9'          |
| 29         | 49°            | 27'         | 76°            | 21'         |
| 30         | 50°            | 12'         | 75°            | 51'         |
| 31         | 49°            | 59'         | 75°            | 1'          |
| 32         | 50°            | 15'         | 74°            | 29'         |
| 33         | 51°            | 12'         | 73°            | 59'         |
| 34         | 51°            | 14'         | 73°            | 52'         |
| 35         | 50°            | 56'         | 73°            | 44'         |
| 36         | 50°            | 48'         | 73°            | 12'         |
| 45         | 50°            | 27'         | 73°            | 5'          |
| 46         | 50°            | 29'         | 72°            | 2'          |
| 47         | 51°            | 5'          | 71°            | 0'          |
| 48         | 51°            | 16'         | 68°            | 57'         |
| 49         | 50°            | 48'         | 68°            | 34'         |
| 50         | 50°            | 11'         | 68°            | 1'          |
| 51         | 49°            | 23'         | 67°            | 41'         |
| 62         | 46°            | 0'          | 72°            | 27'         |
| 63         | 45°            | 59'         | 69°            | 4'          |
| 64         | 47°            | 57'         | 66°            | 36'         |
| 65         | 48°            | 39'         | 67°            | 0'          |

Су ресурстары және ирригация  
министрлігі Су ресурстарын  
реттеу, қорғау және пайдалану  
комитеті төрағасының м.а.  
2024 жылғы 23 шілдедегі  
№ 1-НҚ бұйрығына  
7-қосымша

**"Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Тобыл-Торғай бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесі**

**Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

## **1. Жалпы ереже**

1. "Қазақстан Республикасының Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Тобыл-Торғай бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі - Инспекция) Қазақстан Республикасының Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің (бұдан әрі - Комитет) өз құзыреті шегінде су қорын қорғау және пайдалану саласындағы іске асыру, бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыратын аумақтық органы болып табылады.

**Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

2. Инспекция өз қызметін Қазақстан Республикасының Конституциясына және заңдарына, Қазақстан Республикасының Президенті мен Үкіметінің актілеріне, өзге де нормативтік құқықтық актілерге, сондай-ақ осы Ережеге сәйкес жүзеге асырады.

Инспекция қызметінің аумақтық салаларының шекараларының сипаттамасы осы Ережеге қосымшада берілген.

3. Инспекция мемлекеттік мекеменің ұйымдық-құқықтық нысанындағы заңды тұлға болып табылады, мемлекеттік тілде өз атауы бар мөрі мен мөртабандары, белгіленген үлгідегі бланкілері, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қазынашылық органдарында шоттары болады.

4. Инспекция азаматтық-құқықтық қатынастарға өз атынан түседі.

5. Инспекция, егер оған заңнамаға сәйкес уәкілеттік берілген болса, мемлекет атынан азаматтық-құқықтық қатынастардың тарапы болуға құқылы.

6. Инспекция өз құзыретінің мәселелері бойынша заңнамада белгіленген тәртіппен Инспекция басшысының бұйрықтарымен ресімделетін шешімдер қабылдайды.

7. Штат санының құрылымы мен лимиті қолданыстағы заңнамаға сәйкес бекітіледі.

8. Инспекцияның орналасқан жері: Қазақстан Республикасы, индексі 110000, Қостанай қаласы, Гоголь көшесі, 75 үй.

9. Мемлекеттік органның толық атауы – "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Тобыл-Торғай бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесі.

**Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

10. Осы Ереже инспекцияның құрылтай құжаты болып табылады.

11. Инспекция қызметін қаржыландыру республикалық бюджеттен жүзеге асырылады.

12. Инспекцияға кәсіпкерлік субъектілерімен инспекцияның функциялары болып табылатын міндеттерді орындау тұрғысында шарттық қатынастарға түсуге тыйым салынады.

Егер Инспекцияға заңнамалық актілермен кірістер әкелетін қызметті жүзеге асыру құқығы берілсе, онда мұндай қызметтен алынған кірістер мемлекеттік бюджеттің кірісіне жіберіледі.

## **2. Инспекцияның негізгі міндеттері, функциялары және құқықтары**

13. Міндеттері:

1) су ресурстарын басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру мәселелері бойынша үйлестіруді қамтамасыз етеді;

2) су қорын қорғау және пайдалану саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды қамтамасыз етеді;

3) өз құзыреті шегінде Инспекцияға жүктелген өзге де міндеттерді жүзеге асырады.

**Ескерту. 13-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

14. Инспекцияның құқықтары мен міндеттері:

1) өз құзыреті шегінде орындау үшін міндетті нормативтік құқықтық актілерді қабылдауға;

2) заңнамада белгіленген тәртіппен мемлекеттік органдардан, ұйымдардан, олардың лауазымды адамдарынан қажетті ақпарат пен материалдарды сұратуға және алуға;

3) қолданыстағы заңнамалық актілерде көзделген өзге де құқықтар мен міндеттерді жүзеге асыруға міндетті.

## 15. Функциялары:

1) су қатынастары субъектілерінің қызметін үйлестіруді жүзеге асырады;

2) Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес су қорын қорғау және пайдалану саласындағы әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарайды және қарауға қатысады;

3) су қорын қорғау және пайдалану саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

4) жеке және заңды тұлғалар жүргізетін, су объектілерінің сарқылуын болғызбауға бағытталған су қорғау іс-шараларын келіседі;

5) Қазақстан Республикасының су заңнамасында және "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен арнаулы су пайдалануға рұқсатты беруді, ұзартуды, қайта ресімдеуді, тоқтата тұруды және оның қолданылуын тоқтатуды жүзеге асырады;

6) облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының су қорын қорғау және пайдалану саласында өздеріне жүктелген функцияларды сақтауын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

7) арнаулы су пайдалануға рұқсаттың болуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

8) суды бастапқы есепке алуды жүргізу және ол бойынша есептілікті уақтылы ұсыну жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

9) гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

10) жерүсті су объектілерінің су қорғау аймақтары мен белдеулерінің шекаралары шегінде, сондай-ақ тікелей су объектілерінде шаруашылық қызметтің белгіленген режимінің сақталуын, оның ішінде:

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде судың жай-күйіне әсер ететін құрылысжайлар мен басқа да объектілерді орналастыруды, жобалауды және салуды, реконструкциялауды бассейндік су инспекциясымен келісудің болуын;

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын келісудің болуын;

мынадай:

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылысжайларды және судың жай-күйіне әсер ететін басқа да объектілерді салуға, реконструкциялауға арналған бассейндік су инспекциясымен келісілген жобалау құжаттамасы;

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын бассейндік су инспекциясымен келісу шарттарының сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

11) су шаруашылығы құрылысжайлары мен гидротехникалық құрылысжайларды пайдалану қағидаларының сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

12) алынған су ресурстары мен тазартылған сарқынды суларды ағызу көлемін есепке алуға арналған өлшеу құралдарының болуын, жарамды күйде болуын (жарамдылығын) және оларды тексеру мерзімдерінің сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

13) рұқсатта белгіленген шарттар мен талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

14) су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде өз бетінше су пайдалануға жол берілмеуін және шаруашылық қызметті жүзеге асыруға Қазақстан Республикасының Су кодексінде белгіленген тыйым салулардың сақталуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

15) тиісті бассейн шегінде су объектілерін қалпына келтіру және қорғау туралы бассейндік келісімдерді дайындауды және іске асыруды жүзеге асырады;

16) су ресурстарын пайдалануды мемлекеттік есепке алуды, мемлекеттік су кадастрын және су объектілері мен су ресурстарына мемлекеттік мониторинг жүргізуді ұйымдастырады;

17) мыналарды:

жер учаскесіне құқық беруді, жерге орналастыру жобасын және су қоры жерлерінің құрамынан және су қорғау аймақтары шегінде жер учаскесінің нысаналы мақсатын өзгертуді;

аумақтардың қала құрылысын жоспарлаудың кешенді схемаларын, елді мекендердің бас жоспарларын, егжей-тегжейлі жоспарлау жобаларын;

су қорын қорғау, су ресурстарын пайдалану және су шаруашылығы жүйелерін дамыту жөніндегі іс-шаралар бөлігінде облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың даму жоспарларын;

жергілікті маңызы бар балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе) учаскелерінің тізбесін;

су шаруашылығы құрылысжайлары және (немесе) гидротехникалық құрылысжайлар бар балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе)

учаскелерінің тізбесін балық аулауды және аквашаруашылықты жүргізу үшін конкурсқа шығарғанға дейін келісуді жүзеге асырады;

18) су объектілерінің жай-күйіне әсер ететін құрылысжайлар мен басқа да объектілерді орналастыруды, жобалауды және салуды, реконструкциялауды, сондай-ақ су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұнғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын келісуді жүзеге асырады;

19) су пайдаланудың жедел лимиттерін айқындайды;

20) тиісті су шаруашылығы бассейні бойынша су шаруашылығы баланстарын әзірлеуге қатысады және оны бекітеді;

21) су қорын қорғау және пайдалану бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар туралы халыққа хабар береді;

22) реттелетін саладағы мәселелер бойынша облыстардың (республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) жергілікті атқарушы органдарымен және басқа да мүдделі мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл жасайды;

23) арнаулы су пайдалану құқығын жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалар су тарту немесе ағызу құрылысжайларының өлшеу аспаптарында және (немесе) құрылғыларында орнататын суды есепке алу аспаптарын пломбалайды;

24) бассейндік кеңестердің қызметін ұйымдастырады, бассейндік кеңестердің өткізілген отырыстары және олардың ұсынымдары туралы ақпаратты интернет-ресурста орналастырады;

25) жерүсті су ағынын реттеу кезінде гидротехникалық құрылысжайлар жұмысының су режимін бекітеді;

26) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде су қорын қорғау және пайдалану саласында белгіленген нормалар мен ережелерді бұза отырып жүзеге асырылатын су шаруашылығы құрылысжайларының, гидротехникалық құрылысжайлар мен өзге де объектілердің құрылысын тоқтату туралы талаптар қояды;

27) Қазақстан Республикасы су заңнамасының бұзылғаны туралы материалдарды Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес бұзушыларды жауапқа тарту үшін құқық қорғау органдары мен сотқа жібереді;

28) Қазақстан Республикасының су заңнамасы бұзылған жағдайда мемлекетке келтірілген залалды өтеу туралы сотқа талап-арыз береді;

29) су қорғау аймақтары мен белдеулерін, олардың шекараларын белгілеу бойынша жобалау құжаттамасын және оларды шаруашылыққа пайдалану режимін келіседі;

30) тіркеу шифрларын беру үшін гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі декларациясын тіркейді;

31) шағымдалатын мәселелер шегінде су қорын қорғау және пайдалану саласындағы уәкілетті органның тексеру нәтижелері туралы актісіне шағымдарды қарайды;

32) табиғи монополиялар субъектілері тарифтерінің жобаларын талқылау бойынша жария тыңдауларды, сондай-ақ табиғи монополиялар субъектілерінің тұтынушылар алдындағы жыл сайынғы есептерін тыңдауды ұйымдастыруға қатысады;

33) Министрліктің құзыретіне кіретін мәселелер бойынша тұтынушылармен, табиғи монополиялар субъектілерімен, жергілікті атқарушы органдарымен және басқа да мүдделі тұлғалармен кеңестер мен кездесулер ұйымдастыруға қатысады;

34) Қазақстан Республикасы заңнамасында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

**Ескерту. 15-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

### **3. Инспекция қызметін ұйымдастыру**

16. Инспекцияға басшылықты инспекцияға жүктелген міндеттердің орындалуына және оның өз өкілеттіктерін жүзеге асыруына дербес жауапты болатын инспекция басшысы жүзеге асырады.

17. Инспекция басшысын Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Министрмен келісім бойынша аппарат басшысы қызметке тағайындайды және қызметтен босатады.

18. Инспекция басшысының Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Комитет төрағасы қызметке тағайындайтын және қызметтен босататын орынбасарлары болады.

19. Инспекция басшысының өкілеттіктері:

1) өз құзыреті шегінде бұйрықтарға қол қоюға;

2) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Инспекция қызметкерлерін қызметке тағайындауға және қызметтен босатуға;

3) инспекция қызметкерлерінің міндеттері мен өкілеттіктерін, лауазымдық нұсқаулықтарын бекітуге және айқындауға;

4) заңнамада белгіленген тәртіппен инспекция қызметкерлеріне тәртіптік жаза қолдануға және көтермелеу шараларын қолдануға;

5) Өз құзыреті шегінде іссапарға жіберу, демалыс беру, инспекция қызметкерлерінің біліктілігін арттыру мәселелерін шешуге міндетті;

6) Комитет басшылығымен келісім бойынша өз құзыреті шегінде іссапар мәселелерін шешуге, жоғары тұрған басшылыққа инспекциялар басшыларының орынбасарларын және басшының өзін көтермелеу туралы ұсыныстар енгізуге;



7) өз құзыреті шегінде инспекцияда сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға бағытталған шараларды қабылдауға және сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды қабылдауға дербес жауапты болады;

8) Инспекцияны Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдарда және өзге де ұйымдарда ұсынуға;

9) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдар мен өзге де ұйымдарда Инспекцияның мүдделерін білдіру үшін сенімхат беруге міндетті.

Инспекция басшысы болмаған кезеңде оның өкілеттіктерін орындауды қолданыстағы заңнамаға сәйкес оны алмастыратын тұлға жүзеге асырады.

20. Инспекция басшысы өз орынбасарларының өкілеттіктерін қолданыстағы заңнамаға сәйкес айқындайды.

#### **4. Инспекция мүлкі**

21. Инспекцияның заңнамада көзделген жағдайларда жедел басқару құқығында оқшауланған мүлкі болуы мүмкін.

Инспекцияның мүлкі оған меншік иесі берген мүлік, сондай-ақ өз қызметі нәтижесінде сатып алынған мүлік және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де көздер есебінен қалыптастырылады.

22. Инспекцияға бекітілген мүлік республикалық меншікке жатады.

23. Егер заңнамада өзгеше белгіленбесе, инспекцияның өзіне бекітілген мүлікті және оған қаржыландыру жоспары бойынша берілген қаражат есебінен сатып алынған мүлікті өз бетінше иеліктен шығаруға немесе оған өзге тәсілмен билік етуге құқығы жоқ.

#### **5. Инспекцияны қайта ұйымдастыру және тарату**

24. Инспекцияны қайта ұйымдастыру және тарату Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

"Қазақстан Республикасы Су  
ресурстары және ирригация  
министрлігі Су ресурстарын реттеу,  
қорғау және пайдалану комитетінің Су  
ресурстарын қорғау және пайдалануды  
реттеу жөніндегі Тобыл-Торғай  
бассейндік су инспекциясы"  
республикалық мемлекеттік  
мекемесінің ережесіне қосымша

**Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

## **Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Тобыл-Торғай бассейндік су инспекциясы қызметінің аумақтық салаларының шекараларын сипаттау**

**Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

Инспекция қызметінің аумағы негізінен Тобыл және Торғай өзендерінің бассейндерін қамтиды.

Әкімшілік жағынан оған Қостанай облысының барлығы дерлік, Ақтөбе облысының бір бөлігі - батыста, Қарағанды облысының бір бөлігі - оңтүстік-шығыста, сондай-ақ Ақмола облысының шамалы фрагменттері - шығыста кіреді.

Тобыл-Торғай бассейндік инспекциясының қызмет аймағы шекарасының бастапқы пункті 57-нүкте – Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясының мемлекеттік шекарасына бассейн шекарасының түйісу нүктесі болып қабылданады. Бұл нүкте Қостанай және Солтүстік Қазақстан облыстары арасындағы шекараның Қазақстан Республикасының Мемлекеттік шекарасына түйісу нүктесімен сәйкес келеді.

57-ші нүктеден бастап бассейн сызығы Қостанай және Солтүстік Қазақстан облыстарын осы облыстардың Ақмола аумағымен қиылысу нүктесіне дейін бөлетін әкімшілік шекара бойынша қатаң түрде оңтүстік бағытта өтеді (56-нүкте).

Бұдан әрі Тобыл-Торғай бассейндік инспекциясының қызмет аймағының шығыс шекарасы Қостанай және Ақмола облыстарының әкімшілік сызығы бойынша Ақмола облысының Жарқайың - Есіл аудандарының желісімен түйіскен жеріне дейін жалғасады (55-нүкте).

55-ші нүктеден 313-ші биіктік белгісіне дейін сызық Есіл ауданының аумағы бойынша оңтүстік-шығысқа қарай жүреді. Содан кейін бағытын оңтүстікке қарай өзгерте отырып, Мойылды және Жыланды өзендерінің жоғарғы ағысын айналып өтіп, Жарқайың ауданының аумағына өтеді және Кен өзенінің бастауына жақын 54-ші нүктеге (316-белгі), Қостанай және Ақмола облыстарының облыстық шекарасына (54-нүкте) жақындайды.

316 м белгіден 330 м белгіге дейін (шағын кесінді) Қостанай және Ақмола облыстарының әкімшілік сызығы бойынша жүреді, содан кейін Жарқайың ауданының аумағымен өтіп, Қарынсалды өзенінің бастауын айналып өтіп, шығысқа қарай бағытын өзгертеді. Содан кейін ол қайтадан облыстық шекараға оралады (347 м командалық белгіге жақын) және ол 391 м белгісіне дейін жалғасады (53-нүкте).

Арқалық қаласы аумағы бойынша оңтүстік бағытта қозғала отырып, бассейн сызығы Ащытасты (Жосалы, Байқожа салалары) және ағынсыз аймақ (Алтын-Қарасу, Бадамша-Қарасу) аралығымен өтеді, одан әрі Арқалық қаласын айналып өтіп, алдымен шығысқа, содан кейін оңтүстікке қарай бағытын өзгертеді. Ол 392 және 416 биіктік белгісінен өтіп, Түлкісай, Қайыңды, Ақсөкір өзендерінің бастауларын белгілейді және

Бала Терісаққан өзенінің жоғарғы жағымен (бағытын батысқа қарай өзгерте отырып) 470 м белгісімен Қайыңды тауына жақындайды (52-нүкте).

52-ші нүктеден бастап сызық оңтүстікке қарай, Бала Терісаққан өзенінің бойымен жүреді, содан кейін Арқалық қаласы аудандық шекарасын екі рет кесіп өтеді, Үлкен Сабасалды Торғай өзенінің бастауын айналып өтеді және Қайыңдышоқы Тауында (568 м белгісі) Қостанай және Қарағанды облыстарының облыстық шекарасын кесіп өтеді. Бұдан әрі желі Қарағанды облысы Ұлытау ауданының аумағы бойынша оңтүстікке (шағын сегментке), одан кейін Қоскөл көлінің шығысына, оңтүстігіне қарай, 638 м белгісі арқылы, Көлбұлақ бұлағының батысына қарай, айналма, балға өзенінің жоғарғы ағысы үш бассейндік инспекцияның: Тобыл-Торғай, Есіл және Нұра-Сарысу қызмет аймағының қиылысына жақындайды. Осы жерден сызық Барақкөл көлін айналып өтіп, Қара Кеңгір өзенінің бойымен оңтүстікке қарай 738 м белгіге дейін жылжиды, Ақтасты тауының солтүстік-батысынан өтіп, автомагистральді кесіп өтіп, Ұлытау елді мекеніне жетеді (65-нүкте).

Осы нүктеден оңтүстік-батысқа қарай жылжи отырып, бассейннің шекарасы Үлкен Жезді өзенінің бойымен, Ұлытау тауларымен өтеді, Ақтас пен Бала Жезді өзендерінің арасынан өтеді. Әрі қарай, зигзаг сызығы бойынша шекара Кантөбе (белгі 676 м), Кармола (643 М) тауларына жақындайды (64-нүкте).

Содан кейін оңтүстік-шығысқа қарай Бала Жезді және Құмола өзендерінің суайрығымен өтіп, Қарсақбай және Жезқазған темір жолын (Құмола елді мекенінің ауданында) және теңіз деңгейінен 426 және 349 метр биіктіктегі белгілерді кесіп өтеді. 349 м белгіден бассейн сызығы оңтүстік-батысқа бұрылады, Сарысу өзені мен Жезқазған-Қызылорда автомагистралі (батысқа қарай) бойымен қозғалады, 339, 320, 296 белгілері арқылы өтеді және Қызылорда және Қостанай облыстарының облыстық шекарасына жақындайды (66-нүкте).

66-шы нүктеден бастап желі Қарағанды және Қызылорда облыстарының облыстық шекарасы бойынша батысқа қарай Қарағанды, Қызылорда және Ақтөбе облыстарының қиылысу пунктіне дейін (4-ші нүкте) жылжиды.

Бұдан әрі Тобыл-Торғай бассейндік инспекциясының қызмет аймағының желісі Қызылорда және Ақтөбе облыстарының облыстық шекарасы бойынша солтүстік-батысқа қарай қалмас тауына дейін (159-белгі) жіберіледі, ол Ақтөбе облысының Шалқар-Торғыз аудандарының желісімен де жалғасады (3-нүкте).

Әрі қарай, бассейннің шекарасы батыс бағытта түзеле отырып, Мельдыкөл көлі мен Тентексор шатқалының оңтүстігінен, Жалпаксор тұзды батпағы мен Жансеңгір көлінің солтүстігінен, Жасыбай өзенінің арнасына параллель өтеді, Ыыз-Шалқар автомагистралін кесіп өтеді және 326 м белгісі ауданында Бесапан құдығына дейін созылып, солтүстікке бұрылады (61-нүкте).

Содан кейін иілу жасайды, батысқа қарай 221 м белгісі арқылы өтеді, шет Ыыз өзені мен Қамыстыкөл көлінің солтүстігінен өтеді және 247 м белгісі ауданында

оңтүстік-батысқа Мұғалжар және Шалқар аудандарының шекарасына бұрылады. Бұдан әрі батыс бағытта Болгасын, Қауылжыр және Шет Ыыз өзендерінің суайрығы бойынша жоғарыда аталған аудандардың шекарасына дейін (таулар мен Мұғалжар елді мекенінің тұсында) (60-нүкте).

60-шы нүктеден бастап желі алдымен Шалқар ауданының аумағы бойынша, содан кейін Мұғалжар ауданының аумағы бойынша солтүстік-шығысқа қарай созылып, Алтынды елді мекенінен солтүстік-батысқа қарай бағытын өзгертеді. Сондай-ақ, бұл учаскедегі желі Ембі (әулие және Құндызды салалары) және Шет Ырғыз (Жіңішке және Төлепсай салалары) өзендерінің бассейндерінің суайрығы арқылы өтеді.

Ақтасты тауынан (546 м белгісі) сызық солтүстік-шығысқа қарай созылып, Аққарпық тауы (525 м белгісі), Мұғалжар және Хромтау аудандарының әкімшілік сызығы арқылы, бала Талдықорған, Есекжал, Ақтасты (оң жағы) және Терісбұтақ, Тамды (сол жағы) өзендерінің суайрығы арқылы өтіп, Бәйментау тауына (сол жағы) жетеді 456 м) (59-нүкте).

Осы нүктеден сызық Ор өзенінің бассейніне параллель солтүстік-шығысқа қарай созылып, 371 белгіден өтіп, Хромтау мен еңбек тас жолын кесіп өтеді. Содан кейін бағытын солтүстік-батысқа өзгертеді, теміржолды кесіп өтеді және Әулиемола тауы аймағында (345 м белгісі) шығысқа қарай бұрылады. Ақтөбе облысының Әйтеке Би және Хромтау аудандарының әкімшілік шекарасын кесіп өтіп, Қазақстан мен Ресей арасындағы мемлекеттік сызыққа жақындайды (58-ші нүкте).

58-ші нүктеден 57-ші нүктеге дейін бассейн сызығы Қазақстан Республикасы мен Ресей Федерациясының мемлекеттік шекарасымен сәйкес келеді.

Тобыл-Торғай бассейнінің бұрылыс нүктелерінің географиялық координаттары

| № нүктелер | С.Ш. - градус° | С.Ш. - мин. | В.Д. - градус° | В.Д. - мин. |
|------------|----------------|-------------|----------------|-------------|
| 3          | 47°            | 50'         | 61°            | 56'         |
| 4          | 47°            | 11'         | 62°            | 57'         |
| 5          | 46°            | 10'         | 66°            | 54'         |
| 52         | 49°            | 45'         | 66°            | 47'         |
| 53         | 50°            | 30'         | 66°            | 58'         |
| 54         | 50°            | 57'         | 65°            | 56'         |
| 55         | 51°            | 24'         | 65°            | 31'         |
| 56         | 52°            | 25'         | 66°            | 0'          |
| 57         | 54°            | 38'         | 66°            | 4'          |
| 58         | 50°            | 31'         | 59°            | 40'         |
| 59         | 49°            | 41'         | 59°            | 7'          |
| 60         | 48°            | 38'         | 58°            | 32'         |
| 61         | 48°            | 25'         | 59°            | 59'         |
| 62         | 46°            | 0'          | 72°            | 27'         |
| 63         | 45°            | 59'         | 69°            | 4'          |

|    |     |     |     |     |
|----|-----|-----|-----|-----|
| 64 | 47° | 57' | 66° | 36' |
| 65 | 48° | 39' | 67° | 0'  |
| 66 | 46° | 10' | 66° | 51' |

Қазақстан Республикасы  
Су ресурстары және ирригация  
министрлігі Су ресурстарын  
реттеу, қорғау және пайдалану  
комитеті төрағасының м.а.  
2024 жылғы 23 шілдедегі  
№ 1-НҚ бұйрығына  
8-қосымша

**"Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Шу-Талас бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесінің ережесі**

**Ескерту. Тақырып жана редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

## **1. Жалпы ереже**

1. "Қазақстан Республикасының Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Шу-Талас бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі - Инспекция) Қазақстан Республикасының Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің (бұдан әрі - Комитет) өз құзыреті шегінде су қорын қорғау және пайдалану саласындағы іске асыру, бақылау және қадағалау функцияларын жүзеге асыратын аумақтық органы болып табылады.

**Ескерту. 1-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

2. Инспекция өз қызметін Қазақстан Республикасының Конституциясына және заңдарына, Қазақстан Республикасының Президенті мен Үкіметінің актілеріне, өзге де нормативтік құқықтық актілерге, сондай-ақ осы Ережеге сәйкес жүзеге асырады.

Инспекция қызметінің аумақтық салаларының шекараларының сипаттамасы осы Ережеге қосымшада берілген.

3. Инспекция мемлекеттік мекеменің ұйымдық-құқықтық нысанындағы заңды тұлға болып табылады, мемлекеттік тілде өз атауы бар мөрі мен мөртабандары, белгіленген үлгідегі бланкілері, Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес қазынашылық органдарында шоттары болады.

4. Инспекция азаматтық-құқықтық қатынастарға өз атынан түседі.

5. Инспекция, егер оған заңнамаға сәйкес уәкілеттік берілген болса, мемлекет атынан азаматтық-құқықтық қатынастардың тарапы болуға құқылы.

6. Инспекция өз құзыретінің мәселелері бойынша заңнамада белгіленген тәртіппен инспекция басшысының бұйрықтарымен ресімделетін шешімдер қабылдайды.

7. Штат санының құрылымы мен лимиті қолданыстағы заңнамаға сәйкес бекітіледі.

8. Инспекцияның орналасқан жері: Қазақстан Республикасы, индексі 080000, Тараз қаласы, Сүлейменов көшесі, 15 үй.

9. Мемлекеттік органның толық атауы – "Қазақстан Республикасы Су ресурстары және ирригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитетінің Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Шу-Талас бассейндік су инспекциясы" республикалық мемлекеттік мекемесі.

**Ескерту. 9-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

10. Осы Ереже инспекцияның құрылтай құжаты болып табылады.

11. Инспекция қызметін қаржыландыру республикалық бюджеттен жүзеге асырылады.

12. Инспекцияға кәсіпкерлік субъектілерімен инспекцияның функциялары болып табылатын міндеттерді орындау тұрғысында шарттық қатынастарға түсуге тыйым салынады.

Егер Инспекцияға заңнамалық актілермен кірістер әкелетін қызметті жүзеге асыру құқығы берілсе, онда мұндай қызметтен алынған кірістер мемлекеттік бюджеттің кірісіне жіберіледі.

## **2. Инспекцияның негізгі міндеттері, функциялары және құқықтары**

13. Міндеттері:

1) су ресурстарын басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру мәселелері бойынша үйлестіруді қамтамасыз етеді;

2) су қорын қорғау және пайдалану саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды қамтамасыз етеді;

3) өз құзыреті шегінде Инспекцияға жүктелген өзге де міндеттерді жүзеге асырады.

**Ескерту. 13-тармаққа өзгеріс енгізілді - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

14. Инспекцияның құқықтары мен міндеттері:

1) өз құзыреті шегінде орындау үшін міндетті нормативтік құқықтық актілерді қабылдауға;

2) заңнамада белгіленген тәртіппен мемлекеттік органдардан, ұйымдардан, олардың лауазымды адамдарынан қажетті ақпарат пен материалдарды сұратуға және алуға;

3) қолданыстағы заңнамалық актілерде көзделген өзге де құқықтар мен міндеттерді жүзеге асыруға міндетті.

#### 15. Функциялары:

1) су қатынастары субъектілерінің қызметін үйлестіруді жүзеге асырады;

2) Қазақстан Республикасының әкімшілік құқық бұзушылық туралы заңнамасына сәйкес су қорын қорғау және пайдалану саласындағы әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қарайды және қарауға қатысады;

3) су қорын қорғау және пайдалану саласында мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

4) жеке және заңды тұлғалар жүргізетін, су объектілерінің сарқылуын болғызбауға бағытталған су қорғау іс-шараларын келіседі;

5) Қазақстан Республикасының су заңнамасында және "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен арнаулы су пайдалануға рұқсатты беруді, ұзартуды, қайта ресімдеуді, тоқтата тұруды және оның қолданылуын тоқтатуды жүзеге асырады;

6) облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың жергілікті атқарушы органдарының су қорын қорғау және пайдалану саласында өздеріне жүктелген функцияларды сақтауын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

7) арнаулы су пайдалануға рұқсаттың болуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

8) суды бастапқы есепке алуды жүргізу және ол бойынша есептілікті уақтылы ұсыну жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

9) гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі жөніндегі талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

10) жерүсті су объектілерінің су қорғау аймақтары мен белдеулерінің шекаралары шегінде, сондай-ақ тікелей су объектілерінде шаруашылық қызметтің белгіленген режимінің сақталуын, оның ішінде:

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде судың жай-күйіне әсер ететін құрылысжайлар мен басқа да объектілерді орналастыруды, жобалауды және салуды, реконструкциялауды бассейндік су инспекциясымен келісудің болуын;

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын келісудің болуын;

мынадай:

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылысжайларды және судың жай-күйіне әсер ететін басқа да объектілерді салуға, реконструкциялауға арналған бассейндік су инспекциясымен келісілген жобалау құжаттамасы;

су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұңғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын бассейндік су инспекциясымен келісу шарттарының сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

11) су шаруашылығы құрылысжайлары мен гидротехникалық құрылысжайларды пайдалану қағидаларының сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

12) алынған су ресурстары мен тазартылған сарқынды суларды ағызу көлемін есепке алуға арналған өлшеу құралдарының болуын, жарамды күйде болуын (жарамдылығын) және оларды тексеру мерзімдерінің сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

13) рұқсатта белгіленген шарттар мен талаптардың сақталуын мемлекеттік бақылау мен қадағалауды жүзеге асырады;

14) су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде өз бетінше су пайдалануға жол берілмеуін және шаруашылық қызметті жүзеге асыруға Қазақстан Республикасының Су кодексінде белгіленген тыйым салулардың сақталуын мемлекеттік бақылауды жүзеге асырады;

15) тиісті бассейн шегінде су объектілерін қалпына келтіру және қорғау туралы бассейндік келісімдерді дайындауды және іске асыруды жүзеге асырады;

16) су ресурстарын пайдалануды мемлекеттік есепке алуды, мемлекеттік су кадастрын және су объектілері мен су ресурстарына мемлекеттік мониторинг жүргізуді ұйымдастырады;

17) мыналарды:

жер учаскесіне құқық беруді, жерге орналастыру жобасын және су қоры жерлерінің құрамынан және су қорғау аймақтары шегінде жер учаскесінің нысаналы мақсатын өзгертуді;

аумақтардың қала құрылысын жоспарлаудың кешенді схемаларын, елді мекендердің бас жоспарларын, егжей-тегжейлі жоспарлау жобаларын;

су қорын қорғау, су ресурстарын пайдалану және су шаруашылығы жүйелерін дамыту жөніндегі іс-шаралар бөлігінде облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың даму жоспарларын;

жергілікті маңызы бар балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе) учаскелерінің тізбесін;



су шаруашылығы құрылысжайлары және (немесе) гидротехникалық құрылысжайлар бар балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе) учаскелерінің тізбесін балық аулауды және аквашаруашылықты жүргізу үшін конкурсқа шығарғанға дейін келісуді жүзеге асырады;

18) су объектілерінің жай-күйіне әсер ететін құрылысжайлар мен басқа да объектілерді орналастыруды, жобалауды және салуды, реконструкциялауды, сондай-ақ су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде құрылыс қызметіне, ағаш өсіруге, жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларға, ұнғымаларды бұрғылауға, жерүсті су объектілерін санациялауға, су объектілерінің балық шаруашылығы мелиорациясына, ауыл шаруашылығы жұмыстары мен өзге де жұмыстарға байланысты жұмыстарды жүргізу шарттарын келісуді жүзеге асырады;

19) су пайдаланудың жедел лимиттерін айқындайды;

20) тиісті су шаруашылығы бассейні бойынша су шаруашылығы баланстарын әзірлеуге қатысады және оны бекітеді;

21) су қорын қорғау және пайдалану бойынша жүргізіліп жатқан жұмыстар туралы халыққа хабар береді;

22) реттелетін саладағы мәселелер бойынша облыстардың (республикалық маңызы бар қалалардың, астананың) жергілікті атқарушы органдарымен және басқа да мүдделі мемлекеттік органдармен өзара іс-қимыл жасайды;

23) арнаулы су пайдалану құқығын жүзеге асыратын жеке және заңды тұлғалар су тарту немесе ағызу құрылысжайларының өлшеу аспаптарында және (немесе) құрылғыларында орнататын суды есепке алу аспаптарын пломбалайды;

24) бассейндік кеңестердің қызметін ұйымдастырады, бассейндік кеңестердің өткізілген отырыстары және олардың ұсынымдары туралы ақпаратты интернет-ресурста орналастырады;

25) жерүсті су ағынын реттеу кезінде гидротехникалық құрылысжайлар жұмысының су режимін бекітеді;

26) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен су объектілерінде, су қорғау аймақтары мен белдеулерінде су қорын қорғау және пайдалану саласында белгіленген нормалар мен ережелерді бұза отырып жүзеге асырылатын су шаруашылығы құрылысжайларының, гидротехникалық құрылысжайлар мен өзге де объектілердің құрылысын тоқтату туралы талаптар қояды;

27) Қазақстан Республикасы су заңнамасының бұзылғаны туралы материалдарды Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес бұзушыларды жауапқа тарту үшін құқық қорғау органдары мен сотқа жібереді;

28) Қазақстан Республикасының су заңнамасы бұзылған жағдайда мемлекетке келтірілген залалды өтеу туралы сотқа талап-арыз береді;

29) су қорғау аймақтары мен белдеулерін, олардың шекараларын белгілеу бойынша жобалау құжаттамасын және оларды шаруашылыққа пайдалану режимін келіседі;

30) тіркеу шифрларын беру үшін гидротехникалық құрылысжайлардың қауіпсіздігі декларациясын тіркейді;

31) шағымдалатын мәселелер шегінде су қорын қорғау және пайдалану саласындағы уәкілетті органның тексеру нәтижелері туралы актісіне шағымдарды қарайды;

32) табиғи монополиялар субъектілері тарифтерінің жобаларын талқылау бойынша жария тыңдауларды, сондай-ақ табиғи монополиялар субъектілерінің тұтынушылар алдындағы жыл сайынғы есептерін тыңдауды ұйымдастыруға қатысады;

33) Министрліктің құзыретіне кіретін мәселелер бойынша тұтынушылармен, табиғи монополиялар субъектілерімен, жергілікті атқарушы органдарымен және басқа да мүдделі тұлғалармен кеңестер мен кездесулер ұйымдастыруға қатысады;

34) Қазақстан Республикасы заңнамасында, Қазақстан Республикасы Президентінің және Қазақстан Республикасы Үкіметінің актілерінде көзделген өзге де өкілеттіктерді жүзеге асырады.

**Ескерту. 15-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.**

### **3. Инспекция қызметін ұйымдастыру**

16. Инспекцияға басшылықты инспекцияға жүктелген міндеттердің орындалуына және оның өз өкілеттіктерін жүзеге асыруына дербес жауапты болатын инспекция басшысы жүзеге асырады.

17. Инспекция басшысын Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Министрмен келісім бойынша аппарат басшысы қызметке тағайындайды және қызметтен босатады.

18. Инспекция басшысының Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Комитет төрағасы қызметке тағайындайтын және қызметтен босататын орынбасарлары болады.

19. Инспекция басшысының өкілеттіктері:

1) өз құзыреті шегінде бұйрықтарға қол қоюға;

2) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Инспекция қызметкерлерін қызметке тағайындауға және қызметтен босатуға;

3) инспекция қызметкерлерінің міндеттері мен өкілеттіктерін, лауазымдық нұсқаулықтарын бекітуге және айқындауға;

4) заңнамада белгіленген тәртіппен инспекция қызметкерлеріне тәртіптік жаза қолдануға және көтермелеу шараларын қолдануға;

5) Өз құзыреті шегінде іссапарға жіберу, демалыс беру, инспекция қызметкерлерінің біліктілігін арттыру мәселелерін шешуге міндетті;

6) Комитет басшылығымен келісім бойынша өз құзыреті шегінде іссапар мәселелерін шешуге, жоғары тұрған басшылыққа инспекциялар басшыларының орынбасарларын және басшының өзін көтермелеу туралы ұсыныстар енгізуге;

7) өз құзыреті шегінде инспекцияда сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылға бағытталған шараларды қабылдауға және сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды қабылдауға дербес жауапты болады;

8) Инспекцияны Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдарда және өзге де ұйымдарда ұсынуға;

9) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес мемлекеттік органдар мен өзге де ұйымдарда Инспекцияның мүдделерін білдіру үшін сенімхат беруге міндетті.

Инспекция басшысы болмаған кезеңде оның өкілеттіктерін орындауды қолданыстағы заңнамаға сәйкес оны алмастыратын тұлға жүзеге асырады.

20. Инспекция басшысы өз орынбасарларының өкілеттіктерін қолданыстағы заңнамаға сәйкес айқындайды.

#### **4. Инспекция мүлкі**

21. Инспекцияның заңнамада көзделген жағдайларда жедел басқару құқығында оқшауланған мүлкі болуы мүмкін.

Инспекцияның мүлкі оған меншік иесі берген мүлік, сондай-ақ өз қызметі нәтижесінде сатып алынған мүлік және Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де көздер есебінен қалыптастырылады.

22. Инспекцияға бекітілген мүлік республикалық меншікке жатады.

23. Егер заңнамада өзгеше белгіленбесе, инспекцияның өзіне бекітілген мүлікті және оған қаржыландыру жоспары бойынша берілген қаражат есебінен сатып алынған мүлікті өз бетінше иеліктен шығаруға немесе оған өзге тәсілмен билік етуге құқығы жоқ.

#### **5. Инспекцияны қайта ұйымдастыру және тарату**

24. Инспекцияны қайта ұйымдастыру және тарату Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес жүзеге асырылады.

"Қазақстан Республикасы Су  
ресурстары және ирригация  
министрлігі Су ресурстарын реттеу,  
қорғау және пайдалану комитетінің Су  
ресурстарын қорғау және пайдалануды  
реттеу жөніндегі Шу-Талас бассейндік  
су инспекциясы" республикалық  
мемлекеттік мекемесінің ережесіне  
қосымша

Ескерту. Қосымшаның жоғарғы оң жақ бұрышы жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

**Су ресурстарын қорғау және пайдалануды реттеу жөніндегі Шу-Талас бассейндік су инспекциясы қызметінің аумақтық салаларының шекараларын сипаттау**

Ескерту. Тақырып жаңа редакцияда - ҚР Су ресурстары және иригация министрлігі Су ресурстарын реттеу, қорғау және пайдалану комитеті Төрағасының м.а. 21.08.2025 № 2-НҚ бұйрығымен.

Инспекция қызметінің аумағы Талас, Шу және Асса өзендерінің бассейндерін қамтиды.

Әкімшілік жағынан бұл Жамбыл облысы, Түркістан облысының бір бөлігі, батыста Қызылорда облысының ұсақ фрагменттері.

Шу-Талас бассейндік инспекциясы қызметінің шекарасының бастапқы пункті бассейндік инспекция шекарасының Қазақстан Республикасы мен Қырғызстан Республикасының мемлекеттік шекарасына жанасу нүктесі – 12-нүкте болып қабылданады. 12-ші нүктеден 11-ші нүктеге дейін бассейндік инспекцияның шекарасы қатаң түрде Түркістан және Жамбыл облыстарының әкімшілік шекарасы бойынша жүреді. Одан әрі шекара солтүстік-батысқа бұрылады, Т. Дүйсенбайұлы елді мекенінің оңтүстік-батысынан өтеді (Жамбыл облысы, Жуалы ауданы), газ құбырын кесіп өтіп, 10-шы нүктеге жетеді.

10-шы нүктеде шекара солтүстік-шығысқа қарай бағытын өзгертеді, Қаратас – Күренбел қара жолын, Ырысбек Батыр елді мекенін қиып өтеді және Қошқараттың бастауынан солтүстік-батысқа қарай Қаратау тауларына қарай орайды. Шаян өзенінің бойында, Шу-Талас бассейнінің сызығы Үлкен Ақтау таулары мен Қаратау жотасына бұрылып, тағы да сол шекарамен Түркістан маңында бірігіп, Жамбыл мен Түркістан облыстарын жалғайтын 9-шы нүктеге жақындайды.

9-шы нүктеден 8-ші нүктеге дейін (1126-шы биіктік белгісі) бассейн шекарасы Түркістан облысының Бәйдібек және Созақ аудандарының бөлу сызығы бойымен жүреді, Жартытөбе – Шақпақ жабыны жақсартылған автожолды, мұнай құбырын кесіп өтеді және солтүстік жағынан Тасқомырсай елді мекенінің маңынан өтеді. Одан әрі Түркістан қаласы мен Созақ ауданының шекарасы бойымен жүріп, Тұрлан мен Бажы асуларын кесіп өтеді.

8-ші нүктеден 7-ші нүктеге дейін Шу-Талас бассейндік инспекциясы қызметінің шекарасы жекелеген учаскені қоспағанда, Қызылорда және Түркістан облыстарының шекарасы бойынша өтеді (Ран асуы ауданында Қаратау жотасына өтеді, содан кейін Күрдон асуы маңында қайтадан шекараға оралады).

Ақсүмбе мен Шолақ өзендерінің арасынан өтіп, солтүстік-батысқа бұрылады, Қаратау жотасы арқылы Ақжарбұлақ бұлағына дейін жетеді және Телікөл каналы

бойымен Арал-Сырдария, Нұра-Сарысу және Шу-Талас бассейндік инспекциясының шекаралары қиылысатын нүктеге дейін созылады (6-нүкте).

Осы жерден су шаруашылығы бассейнінің ерекшелігі Тайкөне елді мекенінің маңындағы Ащыкөл ойысына және Байқұмбыр артезиан құдығына (Түркістан облысы) қарай солтүстік-шығысқа қарай оралады, одан әрі қызылқак құдығынан солтүстік-батысқа қарай жылжиды. Қарақойын көлінің оңтүстік-шығысындағы 292 белгісіне жақын жерде бассейндік инспекция шекарасы шығысқа бұрылып, Қарағанды және Түркістан облыстарының шекарасына параллель 63 нүктеге қарай жүреді.

Одан әрі бассейннің шекарасы Қарағанды және Жамбыл облыстарының аумақтарын бөлетін әкімшілік шекара бойынша, Кетатақыр, Соркөл шатқалы арқылы Шоқпаржал тауларына дейін (62-нүкте) өтеді.

Осы жерден ол оңтүстік-шығысқа бұрылып, Тасбұлақ құдығынан шығысқа қарай биіктігі 558 метр (16-нүкте) Қызылтан тауына қарай өтеді. Сол бағытта жүріп, Желтау тауларының суайрығы бойымен өтеді және түлкіні Ойсексеуіл шатқалының ауданында Майжарылған тауларына бұрылады, одан кейін Сарыбұлақ өзенінің бойымен Айтау тауының №3 пикетіне (15-нүкте) қарай жүреді.

Осы таулардың су алабынан кейін шекара Ұзынсу, Иирсу және Қалғұты өзендерінің су алабымен, Ұзынсу және Кенен елді мекенінен оңтүстік-батысқа қарай, Ұзынсу және Шоқпар өзендері арқылы өтеді. Бұдан әрі шекара үлкен Сұлутор және Сұлутор елді мекендерінен солтүстік-шығысқа қарай өтеді, Көктөбе – актер кара ауылдық жолын кесіп өтеді және 2405 ең жоғары белгісіне (14-нүкте) жақындайды.

Бұдан әрі бассейннің шекарасы Жетіжол жотасының суайрығына өтіп, Қастек жотасына, Қарақоныс және Қастек өзендерінің аралығына (13-ші нүкте) бұрыла отырып, Алматы және Жамбыл облыстарының әкімшілік желісі бойынша жүруді жалғастырады (Ұйтас тауы ауданындағы Алматы облысының аумағын қамтиды).

Бұдан әрі шекара Қазақстан-Қырғызстан мемлекеттік желісі бойынша жүреді және Майдантал асуынан солтүстікке қарай 12-ші нүктеде жабылады.

Шу-Талас бассейнінің бұрылыс нүктелерінің географиялық координаттары

| № нүктелер | С.Ш. - градус° | С.Ш. - мин. | В.Д. - градус° | В.Д. - мин. |
|------------|----------------|-------------|----------------|-------------|
| 6          | 44°            | 54'         | 66°            | 52'         |
| 7          | 44°            | 21'         | 67°            | 28'         |
| 8          | 44°            | 1'          | 68°            | 3'          |
| 9          | 43°            | 26'         | 69°            | 25'         |
| 10         | 42°            | 41'         | 70°            | 23'         |
| 11         | 42°            | 26'         | 70°            | 40'         |
| 12         | 42°            | 19'         | 70°            | 51'         |
| 13         | 42°            | 56'         | 75°            | 49'         |
| 14         | 43°            | 15'         | 75°            | 16          |
| 15         | 44°            | 11'         | 74°            | 7'          |
|            |                |             |                |             |

|    |     |     |     |     |
|----|-----|-----|-----|-----|
| 16 | 45° | 47' | 72° | 37' |
| 62 | 46° | 0'  | 72° | 27' |
| 63 | 45° | 59' | 69° | 4'  |

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК